

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Чувашской Республики
Администрация Красночетайского муниципального округа
МБОУ «Мижеркасинская ООШ»

РАССМОТРЕНО

Педсоветом

Протокол № 1
от 29 августа 2025 г.

СОГЛАСОВАНО

ШМО учителей

Протокол № 1
от 29 августа 2025 г.

УТВЕРЖДЕНО

Врио директора школы

А.В.Лукин

Приказ №
от 29 августа 2025 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 2971211)

учебного предмета «Родной (чувашский) язык»

для обучающихся 1-4 классов

с. Мижеркасы 2025

Тăван чĕлхе вĕрентесси виçĕ пайран тăрать: 1) вулама-сырма вĕрентесси; 2) пуплев ёç-хĕлĕсене (вулав, сыру, калу, итлев) вĕрентесси; 3) пуплеве пур енлĕн аталантарнă май чĕлхе пулăмĕсемпе ансат паллаштарасси, пуплеве тишкерме вĕрентесси. Çак виçĕ пая пуплеве аталантарас тĕллев пĕрлештерсе тăрать. Çапла вара, тăван сăмахлăха вĕрентни кирлĕрен те кирлĕ ĕслайсемпе хăнăхусене аталантарса ĕирĕплетессипе тĕррĕнех ĕътхăнмалла. Çав ĕслайсемпе хăнăхусем шутĕнче — ĕнланса вуласси тата тăнласси, ĕыхăнуллă калаçасси, сырасси. Çавăнпа пĕрлех ачасене чĕлхе ĕслăлăхĕпе литература пĕлĕвĕн ансат ĕнлавĕсемпе, литературăпа сăмахлăх ўнерĕ пек паллаштарнă май вĕсен харпăр хăйĕн тата юлташĕсен пуплевне сăнас, чĕлхе илемне туйса ĕна тарăнрах пĕлес туртăмне амалантармалла. Пĕтĕм халăх усă куракан литература чĕлхин сасă тытăмĕпе, сăмах пуянлăхĕпе, морфологи тата синтаксис мелĕсемпе паллаштарнă хушăрах вĕсене ырăнти калаçу уйрăмлăхĕсене курма та вĕрентмелле.

Ача пуплевĕнчи тĕп ёç-хĕлсене (тăнлассине, калаçассине, вулассине, сырассине) аталантарса пынине пĕрлех тăван чĕлхе вĕрентнĕ чух пуçламăш шкулта çакăн пек пысăк та пархатарлă тĕллевсене пурнăçламалла:

- вĕренекенсен ĕынлăх туйăмĕсене вăйлатмалла, пурнăча юратма, ырма шанса тăма тата хайсене те ыра кăмăллă, сăпайлă пулма хăнăхтармалла;

- ачасем таврари пурнăç, этемпе çут çанталăк ĕинчен мĕн пĕлнине анлăлатмалла;

- ачасен ĕыхăнуллă тата сăнарлă шухăшлавĕпе асне, асамлас хевтине аталантармалла;

- вĕренў ёç-хĕлне лайăхрах хăнăхтарса, унăн ĕслайĕсене «алла илме» май памалла; вĕренў вăхăчĕпе перекетле усă курма, харпăр хăй тĕллĕн ёçлессин ансатрах мелесене чухлама вĕрентмелле;

— тăрашуллă та тимлĕ вĕренме, кĕнекепе кăсăкланма хăнăхтармалла.

Программари веренў материалĕпе верентў меслечĕсем ачасене ĕирĕп пĕлўпе ĕслайсем, кирлĕ ханăхусем лаччăр тесен дидактикăн тĕп принципĕсене асра тытса вĕренў ĕнланулăхепе кăсăклăхне, ĕыхăнулахĕпе тĕллевлĕхне ялан пурнăçласа пымалла.

**ВУЛАС-СЫРАС МЕХЕЛСЕНЕ НИКĖСЛЕССИНЕ ЛИТЕРАТУРА ЧĖЛХИНЕ
ВĖРЕНТЕССИПЕ ТАТА ПУПЛЕВЕ АТАЛАНТАРАССИПЕ СЫХАНТАРАССИ**

Таван чѣлхе вѣрентессин пѣрремѣш тапхӑрѣ 1-мѣш класра авӑн уйӑхӗнчен пусласа ака уйӑхӗн сурри таран тӑсӑлать. Ку тапхӑрӑн тӗп тӗллевӗ - таван сыуӑхпа усӑ курас мехелсене никӗслесси. Сак тӗллевѣ пурнӑсlassи чи малтан литература чѣлхипе усӑ курма (сав шутра итлесе ӑнланасси, каласасси) хӑнӑхтарнинчен пусланатӑ, ун сине таянать. Тапхӑр икӗ пая уйрӑлать. Пѣрремѣшӗн тӗллевӗ - ачасене сас паллисем вѣренме хатӗрлесси. Сак тӗллевпе вӗсен сыхӑнуллӑ пуплевре предложенисене, предложенири сӑмахсене, сӑмахри сыпӑксене тата сасӑсене илтес-уйӑрас пултаруӑхне аталантармалла. Иккӗмӗшӗн тӗллевӗ - вулас-сырас ансат хӑнӑхусем парасси.

Литература чѣлхипе усӑ курма вѣрентес шутпа ачасене экскурсисене илсе сӑренӗ, сӑт сӑнталӑк пулӑмӗсене сӑнаттарнӑ май вӗсем таврари пурнӑс сӑнчен мӗн пӗлнине ӑнлӑлатмалла, вӗсен сӑмах йышне пуянлатмалла, тӑтӑшрах тӗл пулакан грамматика формисене, синтаксис конструкцийӗсене пуплевре сирӗппетмелле. Вӗренӑ материалӗпе меслечӗсем ачасен пӗтӗмӗшле аталанӑвне хӑвӑртлатма, вӗренӑри тӑрӑшуӑхне, юлташлӑхпа туслӑх, ушкӑнлӑх туйӑмӗсене вӑйлатма пулӑшмалла.

Вулама-сырма вѣрентес ӗсре анализпа синтез меслечӗн хальхи вариантне тӗпе хумалла. Вӑл ӑслӑлӑхӑн паянхи шайӗпе килӗшсе тӑрать, ачасен ӑс-тӑнне, пуплевне ӑнӑслӑ аталантарма май парать, ӑнланса, тӗрӗс те палӑртуллӑ вулама вѣрентессине чылай сӑмӑллатать. Вӗренекенсем малтанхи кунсенченех пуплеври предложенисене, предложенири сӑмахсене, сӑмахри сыпӑксене, сасӑсене илтме-уйӑрма пусласӗ. Ерипенех сасӑсене сас паллисемпе палӑртма, ансат сӑмахсем пухма, предложенисемпе сыхӑнуллӑ текстсене ӑнланса, тӗрӗс (малтан - сыпӑкӑн, унтан - тулли сӑмахӑн) вулама хӑнӑхса пырасӗ.

Вуланипе пӗрлех вӗсен сыру хӑнӑхӑвӗсем те йӗркеленеӗ: сасӑсене сас паллисемпе палӑртма, сас паллисемпе сыпӑксенчен сӑмахсем пухма, ал сырӑвӗнчен тата пичетленч текстран сӑмахсемпе предложенисем сырса илме, ансат тытӑмлӑ сӑмахсемпе вӗсенчен тӑракан кӗске предложенисене илтнӗ тӑрӑх сырма, предложение, сынсен е чӗр чунсен пайӑр ячӗсене пысӑк сас паллипе пусласа сӑма вӗренеӗ.

Хутла вѣрентнӗ тапхӑр тӑршшӗпех ачасен сасӑ сисӗмне (сӑмахра, сыпӑкра уйрӑм сасса илтес-уйӑрас, сасӑсем мӗнле черетленнине асӑрхас пултаруӑхне) аталантарма тӑрӑшмалла, савӑнпа пӗрлех вӗсен сасса, сыпӑка уӗсӑмлӑ та тӗрӗс калас хӑнӑхӑвӗсене лайӑхлатса пымалла.

Вулама-сырма вѣрентмелли уроксенче ачасен тӑнлас, сын пуплевне ӑнланса та туллин асӑмлас ӑслайӗ те аталанать. Вӗсем класс умӗнче каласма, ыйтусене хуравлама, ыйту пама, вуланине каласа пама, хӑйсен сӑнавӗсем сӑнчен, курнӑ фильмсем, ӗкерчӗксем сӑнчен сыхӑнуллӑ каласа кӑтартма вӗренеӗ.

Уроксенче туяннӑ пӗлӑсемпе, ӑслайсемпе ачасем класс тулашӗнчи вулав вӑхӑтӗнче, ушкӑнпа кӗнеке пӑхна чух усӑ курма хӑнӑхасӗ. Ултӑ сӑлхи ачасен ӗсӗмне шута илсе, вулама-сырма вѣрентнӗ пусламӑш тапхӑрта вӗсен урокри ӗс-хӗлне нумай енлӗ йӗркелеме тӑрӑшмалла: ӗт-пӗве вылятмалли хӑнӑхтарусемпе вӑйӑсем ирттермелле, юрлаттармалла, сӑвӑ калаттармалла, вӑйӑ мелӗсемпе, букварьти евӗр вулав-сыру вӑййисемпе ытларах усӑ курмалла. Ку шута «сапаланнӑ» сӑмахсене сас паллисемпе сыпӑксенчен пухасси, сӑмах сӑнчӑрӗсем тӑвасси,

хаварт калашсем каласси, пуҫ ватмашсем, ребуссем шутласси т.ыт.те кӑрет. Вӑсемпе вырӑнлӑ уҫ курни ачасене кантарма, ӑс-тӑнне уҫалтарма пулӑшӑть, пӑр ӗҫрен тепӑр ӗҫе харӑссӑн куҫассине те ҫӑмӑллатӑть.

Ку тапхӑрта ачасем вӑрентӗҫӗ ертсе пынипе ҫут ҫанталӑк улшӑнӑвӑсене, ҫулталӑк вӑхӑчӑсем ылмашнӑҫемӗн этем пурнӑҫӗпе ӗҫӗ епле улшӑннине сӑнаҫӗ, ҫакӑн ҫинчен ҫыхӑнуллӑн каласа пама вӑреннӗ май литература чӗлхипе вырӑнти калаҫӑва уйӑрас хӑнӑхусем илӗҫӗ.

ЧӖЛХЕНЕ ТИШКЕРЕС ХӐНӐХУСЕНЕ НИКӖСЛЕССИ, ЧӖЛХЕ ПӖЛӖВӖН ТЕРМИНӖСЕМПЕ ПАЛЛАШТАРАССИ

Пуплеве пур енлӗн аталантарасси вулас, ҫырас, ҫыхӑнуллӑ калаҫас, тӑнласа ӑнланас мехелсене куллен вӑйлатни ҫинче никӗсленсе тӑратӑ. Шӑп ҫавӑнпа ӗнтӗ тӑван чӗлхе урокӑсенче ҫыхӑнуллӑ текстпа ӗҫлесси тӗп вырӑнта пулмалла. Ачасем ӑна вуласа е тӑнласа ун тӑрӑх калаҫӑҫӗ, хӑйсем текст хайлаҫӗ, ҫыру хӑнӑхтарӑвӑсем пурнӑҫлаҫӗ.

Ӑнланса вулас тата тӑнлас, уҫӑмлӑ ҫырас тата калаҫас мехеле аталантарасси ҫак пуплев ӗҫ-хӗлӑсене ҫӗнӗрен тепрер хут пурнӑҫланипе ҫеҫ ҫыхӑнмаҫть. Кашни ҫӗнӗ урокӑрах ачасен пуплевӗн тӑрлӑ енне, вӑсен чӗлхе мулӗн тӑрлӑ сийӗпе уҫӑ курма пӗлнине ҫине-ҫинех ҫирӗплетсе, ӑнлӑлатса пымалла. Сасӑсене тӑрӑс калас, вӑсене ҫырура палӑртас, интонаци мелӑсемпе пӗлсе уҫӑ курас ӑсталӑха куллен якатмалла.

Тӑван ҫырулӑх чӗлхин сӑмах йышӗ вырӑнти (тури, анатри) калаҫурипе танлаштарсан чылай уйрӑлса тӑратӑ. Ҫакна шута илсе ачасене кулленех ҫырулӑх чӗлхин сӑмахлӑхӗпе паллаштармалла, урокӑсене ятарласа словарь хӑнӑхтарӑвӑсем кӑртмелле. Ҫав шутра ҫывӑх пӗлтерӗшлӗ сӑмахсемпе хирӗҫле пӗлтерӗшлисене тупса палӑртасси, темиҫе пӗлтерӗшлӗ сӑмахсене асӑрхасси, пӑр пек пайсенчен тӑракан (пӑр тымартан, пӑр аффикс хушӑнса пулнӑ) сӑмахсене, ҫавӑн пекех пӑр темӑпа ҫыхӑннисене ушкӑнласси, аса илсе каласси е ҫырасси, вӑсен пӗлтерӗшне тавӑрасси пулмалла.

Паянхи орфографи правилисем икӗ никӑс ҫине тӑренеҫӗ. Тӗп ҫӑваш чӗлхинчи сӑмахсене ҫӑн ҫӑвашла, «каланӑ пек» (атте, анне, атӑ, пӑтӑ, упӑ, эфир, апӑ) ҫыраҫӗ. Вырӑс чӗлхинчен «урӑхлатмасӑр» илнӗ сӑмахсене - «вырӑсла» (парта, медаль, баян, колхоз, завод, фабрика). Ҫавна шута илсе ачасен сӑмах йышине пуянлатнӑ май вырӑс чӗлхи урлӑ кӗнӗ сӑмахсене туйма, вӑсене мӗнле ҫырнине асӑрхама вӑрентмелле.

Пуплеве аталантармалли тепӑр ӑслай - ачасем тӑван чӗлхери морфологи мелӑсемпе, урӑхла каласан, сӑмахсен тӑрлӑ формипе уҫӑ курма пӗлнине куллен лайӑхлатасси.

Морфологи формисемпе уҫӑ курма пӗлни синтаксис мелӑсемпе тӑрӑс уҫӑ курма вӑрентес ӗҫре пулӑшӑть. Шкула тин ҫеҫ ҫӗреме тытӑннӑ ачан пуплевӗ морфологи формисем енчен кӑна мар, сӑмах майлашӑвӑсемпе предложенисен калӑпӑсем тӗлӗшӗнчен те чухӑнрах. Шухӑша тӑрӑс ӑнланма, ӑна уҫӑмлӑн палӑртма

хӑнӑхтарас тесен пуҫламӑш классенче вӑренекенсене тӑрлӑ калӑплӑ сӑмах майлашӑвӗпе, предложенипе уҫӑ курма вӑрентмелле, вӑсен пуплевӗн синтаксисне аталантармалла. Ку тӗллевте пурнӑҫласси чӗлхе ӑслӑлӑхне ятарлӑ вӑрентнипе мар, урокран урока ту са пыракан тӗллевлӗ

хәһәһтарусем пулһәһнипе пулса пымалла. Ҙамрәксен чөлхи тўрккес те кәһттам ан пултәр тесен вёсене хутһәһнура ыра та евёк пулма вёренемелле, чөлхемөрпе пёлсе те сисёмлө уса курма хәһәһу памалла. Ҙапла вара, чөлхе культури, стилистики - тәван чөлхе урокёсенче тимлемелли тепөр пысәк төллев. Ку төллев Ҙыхәһнулла пуплеве вёрентессипе пөр килет.

Хутһәһнура (диалогра) тәван чөлхемөр «мүлөпе» уса курма, Ҙыхәһнулла калав тума пёлһине лайәхлатасси - чөлхемөр пуяһләхән пур сийөпе те уса курма пёлһине «шәратса Ҙыпәстарақан» төллев. Ку төлleve пурнәһласси пуплев хәһәһтарәвёсем Ҙине таяһмалла. Вёсем урокра төп ыраһ йыһәһмалла. Вёсемсөр пуһне кашни урокрах фонетика, орфографи, лексика, морфологи, синтаксис, стилистика хәһәһтарәвёсем те пулмалла. Пуплеве аталантарассин тухәһләхө шәпах ёһтө пуплев хәһәһтарәвёсене «чөлхе» е аспект хәһәһтарәвёсемпе Ҙирөплетсе пыһнинчен килет.

Пуплеве аталантарассин виҘсёмөш еһө вәл — ачасене пуплеве тишкерме хәһәһтарһи, урәхла каласан, чөлхе тишкерөвһе вёрентни. Ку вәл пуплеве фонетикапа графика, орфографипе пунктуаци, мор-фологипе синтаксис, сәмах тытәмөпе сәмах пуләвө еһчен аһсәттәһ тишкерессипе Ҙыхәһнәть.

Ҙакһа асра тытмалла: кәткәс пуләмсене тишкерме сөнһин уссинчен сиенө ытларах пулө.

Чөлхери аһсәт пуләмсене тишкернө май ачасене чөлхе әслә-ләхән терһинёсемпе паллаштарса вёсене әһланма, вёсемпе уса курма вёренемелле. Терһинсемпе уса курма вёрентесси - ерипен, васкамасәр туса пымалли ёһ. Вәл пуплеве аталантарассине кансөрлемелле мар. Терһинсемпе уса курма вёрентесси вулас-сипе, тәһлассипе, калаһури йәһәһсене асәрхаса тўрлетессипе Ҙәмәлләһнах Ҙыхәһнәть. Терһинсене ытларах чух чөлхе әсләләхән определенийёсемсөрөх, лексика мелөпөх әһлантармалла. Вёсем ачасен пуплевөһче төрлө хәһәһтару тунә май Ҙирөплөһсе пымалла. Ачасен вёренүри үсөһне терһинсемпе уса курма пёлһине төпе хур-са мар, пуплевөһ (вуласси, Ҙырасси, әһкарса тәһласси, Ҙыхәһнуллаһ калаһсәсси) аталану шәһне мала хурса хакламалла.

Ятарлә хәһәһтарусем тунә май вёренекөһсем сәмахәһ сасә тытәмне әһкарма, вәл Ҙыпәксене пайһанһине асәрхама, уәһ пёлтерөшлө пайёсене уйәрма хәһәһәһсө, пуплев пайёсемпе, вёсен палләрах формисемпе, предложени төсөсемпе, предложени членёсемпе, төрөс Ҙырмалли йөркепе паллашәһсө, чөлхе материалне ушкәһлама, танлаштарма, пөтөмлетме хәһәһса пыраһсө.

Чөлхе «мүлөһ» төрлө сийөһне тишкересси класран класа әһләһанса пырать, пуплеве аталантарассин төллевёсемпе тачә Ҙыхәһнәть. Тәван чөлхөһне тишкерме вёрентесси пуһламәш классөһче Ҙакһашкал йөркепе пулса пырать.

Сасәсемпе сас паллисем. Вёсем хушшинчи уйрәмләхөһсем Ҙинчен ачасем 1-2-мөш классөһчөх пөлөһсө. Сасәсем уса тата хупә, хытә тата сөмсө, яһравлә тата яһравсәр пулһине паләртма вёренөһсө; **Ҙытәк, пусәм** әһлавсемпе паллашәһсө, сөһмәпа уса курса сәмахсөһ сасәпа сас палли тытәмне тишкөһсө. Вулама-һырма вёренемелли кашни урокрах ачасем пуплевөһ аһсәт төслөхөсөһне пәхса тухәһсө, сәвна май фонетика терһинёсемпе уса курма та хәһәһәһсө. 2-мөш класра фонетикапа графика тишкерөвө төрөс һырма вёрентессипе тата пуплев кәлтәкөсөһне юсәссипе Ҙыхәһнәть.

3-4 – мөш классөһче ачасен Ҙак пөлөвёсемпе әслайөһсем, хәһәһәвёһсем малалла аталаһәһсө. Вёсен пуплеве тәһлас-итлөс сисөмө Ҙивөчленөт, сәмахәһ сасәпа сас палли тытәмне чухласси

лайӕхланать. Ку тапхӕрта фонетикӕпа графика тишкерӕвӕпе усӕ курнин тӕп тӕллевӕсем -йӕнӕшсӕр сырсӕ илс, илтнине сырс, сырнине тӕрӕслес ӕслайсене вӕрентесси, тӕрӕс сырс хӕнӕхусене лайӕхлатасси.

Тӕпрен илсен, фонетикӕпа графика тишкерӕвне вӕрентнин тӕллевӕсем 1-мӕш класра та, 2-мӕш -4 -мӕш классенче те пӕрешкел: ачасем сасӕсене ӕнланса уйӕрма, вӕсене тӕван сырулӕхра йышӕннӕ пек палӕртма вӕренмелле. 1-мӕш класс пӕтернӕ тӕле вӕсен сӕкна пӕлмелле: каланипе сырнӕ хушшинче тӕрӕ шайлашу сук, сӕмахри сасӕсемпе сас паллисен йышӕ пур чухне те пӕр пек мар, чылай сас паллин темисе пӕлтерӕш пулатӕ (сӕмахран, хытӕ хупӕ сасса та, сӕмсине те пӕр пекех палӕртатпӕр: ут - ӕт, сӕн - сӕн), хӕш-пӕр сас палли икӕ сасса палӕртатӕ (яка, юрӕ, ешчӕк), тепӕр чухне пӕр сассах икӕ сас палли сырса палӕртатпӕр (кукӕль, мӕкӕн, вулатӕ).

2-мӕш класра вырӕс чӕлхинчен кӕнӕ хӕш-пӕр сӕмахсене калассипе, сырассипе паллаштарма пуслатпӕр. Кунсӕр пусӕне ачасем чӕн чӕваш сӕмахӕсенчи вӕрӕмланнӕ сасса илтме, ансат тӕслӕхсенче ӕна икӕ пӕр пек сас палли сырса палӕртма вӕренеӕсӕ, илтнине (диктант) сырма хӕнӕхӕсӕ.

3-4 -мӕш классенче тӕрлӕрен хӕнӕхтару пурнӕсланӕ май вӕренекенсем тӕрӕс сырассин йыварлӕхӕсене асӕрхама-туйма, орфографин чылай правиле усӕ курма пуслӕсӕ. Сӕпла вара, сӕмахӕн сасӕпа сыпӕк тытӕмне тишкерес хӕнӕхусене лайӕхлатса пырса, вӕсене сӕмахӕн пӕлтерӕшлӕ пайӕсене асӕрхамалли хӕнӕхтарусемпе сыхӕнтарса ачасен тӕрӕс сырс мехелне вӕйлатсах пыратпӕр. Унсӕр пусӕне фонетикӕпа графика тишкерӕвӕ ачасен пуплев културине (сасӕсене усӕмлӕн кӕларасси, сӕмахсене лите-ратура чӕлхинчи пек каласси, пуплев янравлӕхӕ) лайӕхлатассипе тачӕ сыхӕнмалла.

Сӕмах. Пусламӕш шулта вӕренекенсен сӕмах йышне пуянлатассине тӕватӕ сулӕпех тӕп тӕллесенчен пӕри тесе шутламалла. Ку тӕллевӕ пуплеве пур енлӕн аталантармалли уроксенче тӕрлӕ хӕнӕхтару тутарса пурнӕсламалла. Чӕлхемӕрти сӕмахсем вӕл е ку япалана, пулӕма, вӕсен ӕсӕне т.ыт.те палӕртнине, пӕлтерӕшӕпе сывӕх е хире-хирӕс пулнине, предложенире, текста сӕмахпа темисе пӕлтерӕшпе усӕ курма май пуррине ачасем чӕлхе теорине тӕррӕн вӕренсе мар, тӕрлӕ хӕнӕхтару, сӕнавсем тунӕ май кус кӕрет курмалла. Вӕсем шухӕша тӕрӕсрех палӕртакан сӕмахсене суйлама вӕренсе пырӕсӕ, сӕмах йышӕ пуянланса пыратӕ, унпа усӕ курасси лайӕхланать.

2-мӕш -мӕш класра сӕмах тытӕмӕпе (*сӕмах тымарӕ, пӕр тымарлӕ сӕмахсем*) паллаштарма пӕхнӕ. Анчах ку терминсемпе паллаштаричченех сӕмахсем пӕлтерӕшлӕ пайсенчен тӕнине асӕрхама пулӕшакан, вӕл е ку пӕлтерӕшлӕ пай пуррине кура сӕмахӕн пӕлтерӕшне тавсӕрма вӕрентекен хӕнӕхтарусемпе усӕ курмалла. Сӕкӕ ачасен сӕмах йышне пуянлатас ӕсре пысӕк вырӕн йышӕнмалла.

3-мӕш класра сӕмах тытӕмне туллинрех вӕренме палӕртнӕ. Вулав тата сыру хӕнӕхтарӕвӕсем пурнӕсланӕ май вӕренекенсем ансат тӕслӕхсенче сӕмах тӕвакан тата сӕмаха улӕштаракан аффиксене асӕрхама пуслӕсӕ, сӕпла вара вӕсем сӕмахпа сӕмахӕн форми хушшинчи уйрӕмлӕха курма хӕнӕхӕсӕ. Сӕмах тытӕмне тишкерме хӕнӕхнӕ ӕна мӕнле сырмаллине тавсӕрма, сырнине

тёрёсленё чух сак аслайпа уса курма май парать. Вырас чёлхинчен кёнё сáмахсенче б, г, д, ж, з, с, о, ц, щ сас паллисем сыратпър; хупа саса икё уса саса хушшинче вярмман илтённо чух та а́на час-часах вырас чёлхинчи евр пёр сас паллипех палла таватпър (парта, Саша, математика), пусламаш формара сáмах вёсёнци [а́] сасса а е я сыrsa палартатпър (Нина, Галя).

Сáмахсене пёлтерёшё енчен ушканласси-тишкересси ерипенех вёсен улшáну мелёсене санассипе сыхáнса каять. Пусламаш классенче ачасем пилёк тёп пуплев пайне уйáрма вёренессё: **япала ячё, глагол, палла́ ячё, хисеп ячё, ылмаш (местоимени)**. Пуплев пайёсене уйáрмалли мелсемпе вёсем пуплев пайёсен терминёсемпе паллашиччен чылай малтан паллашма тытáнассё.

Программара палартна́ пуплев пайёсене вёренекенсем лексика пёлтерёшне, ыйтавёсене тата улшáну мелёсене кура уйáрма хáна́хмалла. Ку тёллеве пурна́сlassи висё тапхара тасáлать. 2-мёш класра вёренекенсем япалана, ёсе, вёсен паллисене пёлтерекен сáмахсен ыйтавёсене калама хáна́ха́ссё, сáмахсене вёсем мё́нле ыйтурине кура ушканлама тытáнассё. 2-мёш класра вёсем япала ячё, **глагол, палла́ ячё, ылмаш** терминсемпе уса курма хáна́хмалла. Ылмаш тесе ку класра сапат ылмашне калассё. Хыс сáмахсемпе союзсем синчен ятарласа вёренмессё, анчах та вёсем уйрам сáмахсем пулнине туйма, вёсене уйрам сырма хáна́хтарса пымалла.

3-мёш класра вёренекенсене япала ячёсем улшáннине, вёсем пёрреллё тата нумайла́ хисепсенче пулнине, ытти сáмахсемпе сыхáнна́ чух тёрлё аффикс йышáнма пултарнине тёлслёхсемпе кáтартса памалла. **Ўкём (надеж)** терминпа паллаштармалла мар, апла пулин те ачасем ўкём аффиксёсем йышáнна́ япала ячёсен ыйтавёсене лартма вёренсе ситмелле. Ёс-хёлсене, вёсем хáш вáхáтрине, палла́ ячёсене тёрлё хáна́хтару тунá чух пёлтерёшпе ыйтавне кура палартма хáна́хмалла. Шут хисеп ячёсен тулли тата кёске формисене тёрёс сырма хáна́хтармалла, ку пуплев пайён кёске формисене япала ячёсемпе сыхáнтарма, вёсемпе пуплевре уса курма вёрентсе пымалла.

4-мёш класра маларах вёреннё пуплев пайёсемпе тёлпёнрех паллаштарма, япала ячёсем мё́нле ўкёмрине чухлама, терминпа уса курма, анла́ уса куракан сáмахсене тёрлё ўкёмре лартма, тёрёс калама тата сырма вёрентмелле.

Ёс-хёл синчен те тёлпёнрех вёрентмелле: тáташах пуплевре тёл пулаканнисене висё вáхáтра сапатлама, вёсен пурла́ тата су́клá формисемпе уса курма хáна́хтармалла. Сапатланá май сапат формисемпе пёрреллё тата нумайла́ хисепсенче тёрёс уса курма, вёсене тёрёс калама тата сырма вёрентмелле. Тёрлё ўкёмри япала ячёсене сапат ылмашё́пе ылмаштарнине санаттарса ку мелпе пуплевре уса курма хистемелле.

Палла́ ячёсем синчен те 4-мёш класра вёренекенсене сёнё пёлу́ памалла. Уйра́мах вáйлá степенъри ем-ешёл, сап-сарá, кан-ка́вак йышши палла́ ячёсене (терминне асанмасáр) тёрёс сырассине тимлемелле. Ёёрке хисеп ячёсен ыйтавёсене лартма, вёсене ячёсемпе сыхáнтарма тата тёрёс сырма хáна́хтарса пымалла, вёсемпе пуплевре уса курма вёрентмелле.

Грамматика формисем. Пуплев пайёсем пирки сўлерех каланисёр пусне кашни класрах уйрăмах тимлемелли грамматика формисен шутёнге - япала ячёсен камăнлăхне (сăпатне) палăртасси, пулăшу пелтерешлĕ япала ячёсен тăтăшрах тĕл пулакан ўкĕм формисем.

Предложени. Кĕçĕн классенче вĕренекенсен: 1) предложени пуплевĕн тĕллевне кура калуллă, ыйтуллă е хистевлĕ (хушуллă) пулнине, апа мĕнле каланине кура — кăшкăруллă е кăшкăрусăр пулни сĕнчен; 2) предложени членёсем сĕнчен; 3) предложенири сăмахсен сыхăнăвĕ сĕнчен; 4) предложени сăмах майлашăвĕсенчен тăни сĕнчен пĕлмелле. Çак ăнлавсемпе ачасене 4 сул хушшинче ерипен паллаштарса сĕтермелле.

1 -мĕш класра ачасем предложение пуплевре асăрхама, апа сăмахран уйăрма, апа (тишкернĕ хыççăн) сырма, пысăк сас паллинчен пуçлама, вĕçĕнге пăнчă лартма вĕренеççĕ.

2 -мĕш класра предложени вĕçĕнге, пăнчăсăр пусне, ыйту е кăшкăру палли лартассипе паллашаççĕ, уйрăм сăмахсене палăртса калама, предложени вĕçĕнчи паллăпа тивĕçүүлĕ интонаци тума хăнăхаççĕ.

3-мĕш класра вĕренекенсем предложени пуплев тĕллевне кура калуллă, ыйтуллă, хистевлĕ, интонацине кура — кăшкăруллă е кăшкăрусăр пулни сĕнчен пĕлмелле, предложенин çак тĕсĕсемпе пуплевре тĕрĕс уçă курма хăнăхмалла.

4-мĕш класра ачасем пĕр йышши членлă (япала ячĕпе паллă ячĕсенчен, глаголан пулнă тĕслĕхсем) предложенисемпе паллашаççĕ. Ку предложенисене тĕрĕс интонаципе калама, вĕсемпе каласура тата сырура уçă курма, пĕр йышши членсене сырура хўреллĕ пăнчăпа (ансат тĕслĕхсем) уйăрма вĕренмелле.

Предложени членёсемпе паллашасси 2-мĕш класра пуçланать. Ачасем кам е мĕн сĕнчен тата мĕн каланине палăртаткан сăмахсене тупма вĕренеççĕ. Çак класрах *подлежащи, сказуемый* терминсемпе уçă курма тытăнаççĕ, вĕсен пелтерешĕсене чухлама пуçлаççĕ. 3-мĕш класра *кĕçĕн членсем* терминпа паллаштармалла, *сăмах майлашăвĕ* ăнлавпа, терминпа уçă курма вĕрентмелле.

Хутсăр предложени тытăмне тишкересси класран класа ерипен кăткăсланса пымалла. Çавăнпа пĕрлех тĕрлĕ йышши предложени йĕркелеме вĕрентмелле, тунă предложенисене тĕрĕс сырма хăнăхтармалла.

Чĕлхе пĕлĕвĕн ăнлавĕсемпе паллашни, чĕлхене тишкерме вĕренни орфографи правилисене ăнланма, вĕсемпе уçă курма пулăшмалла. Орфографи правилисемпе уçă курма вĕрентес тĕллевпе куллен-кунах ерипен кăткăсланса пыракан хăнăхтарусем тутармалла. Сырнине тĕрĕслес ăслая та аталантарсах пымалла.

Тĕрĕс сырма вĕрентесси кулленхи словарь ёçĕпе, фонетика, морфологи тата синтаксис хăнăхтарăвĕсемпе тачă сыхăнмалла.

Сырма йывăр сăмахсене (мĕн вĕрентме палăртнине шута илсе) çав хăнăхтарусене тăтăшах кĕртмелле, ачасем çав сăмахсене пĕр шикленўсĕр сырма вĕренсе сĕтчĕр.

Сыхăнуллă пуплев. Кĕçĕн сулхи ачасем малашне мĕнле вĕренсе пырасси, ăс-тăн илесси пуплевпе шухăшлав аталанăвĕнчен килет. Çавна кура сыхăнуллă пуплев хăнăхтарăвĕсем кашни

уроках тѣп ыра̋нта пулмалла. Вѣсене текста вулассипе, та̋нлассипе сы̋ханта̋рмалла, вѣсемпе пѣрлех текст та̋васси те, а̋на сы̋расси те кашни класрах тивѣ̋слѣ ыра̋н йы̋ша̋нмалла.

Кѣ̋сѣ̋н классенче вѣренекенсен сы̋ханулл̋а пуплевне аталантарасси, пѣ̋тѣ̋мѣ̋шле илсен, сы̋ханулл̋а текст тума вѣ̋рентессипе пѣ̋р килет. Вулан̋а е итленѣ̋ калав, ы̋ляса ка̋тартна̋ диалог — ачасемшѣ̋н сав̋ан евѣ̋р текст тумалли тѣ̋слѣ̋хсем.

Малтанхи ва̋х̋атра ачасем итленѣ̋ е вулан̋а калава сы̋ва̋х текст тума, ур̋а̋хла каласан, изложени хатѣ̋рлеме, каярахпа вара курни-илтни, вулани сы̋нчен сы̋ханулл̋а каласа пама, сы̋рма пӳс̋ла̋с̋сѣ̋.

Сы̋ханулл̋а пуплев х̋ан̋а̋хтар̋авѣ̋сене вулав урокѣ̋сенче те, чѣ̋лхе урокѣ̋сенче те ирттермелле, вѣ̋сене са̋мах вѣ̋с̋с̋ѣ̋н каласа та, сы̋рса та пурна̋с̋ламалла. Чѣ̋лхе урокѣ̋сенче, тѣ̋прен илсен, изложенисемпе сочиненисем, вулав урокѣ̋сенче вара са̋мах вѣ̋с̋с̋ѣ̋н тумалли ѣ̋с̋сем ы̋тларах сѣ̋нмелле.

Ачасене *текст* а̋нлава паллаштармалла, текст̋ан ты̋та̋мне са̋наттармалла, ансат текстсем тума вѣ̋рентмелле. Сак ѣ̋сре тѣ̋рлѣ̋ мелпе, кур̋ам хатѣ̋рѣ̋семпе а̋нла̋н уса̋ курмалла.

ВУЛАМА-СЫРМА ВѢРЕНТЕССИ ХАТѢРЛЕВ ТАПХАРѢН:

Харкамла̋х результа̋чѣ̋сем:

- ачасем шӳкул ачи явап̋ла̋хѣ̋семпе малалла паллашса, вѣ̋сене пурна̋с̋лама х̋ан̋а̋хса пыни;
- аслисем ертсе пынипе уш̋ка̋нра ѣ̋слеме вѣ̋ренсе пыни;
- харп̋а̋р х̋а̋й х̋а̋тлан̋авѣ̋сене са̋нама-ас̋а̋рхама, вѣ̋семшѣ̋н явап̋ла̋ пулма х̋ан̋а̋хса пыни;
- харп̋а̋р х̋а̋й сы̋вл̋а̋хне сы̋хлама, сы̋рѣ̋плетме вѣ̋ренсе пыни;
- ачасен а̋слав тата хайлав пултарула̋хѣ̋ амаланни;
- тан̋та̋шѣ̋сен хуравѣ̋сене, каласа панисене ы̋ра̋ ка̋ма̋лпа итлеме- тимлеме х̋ан̋а̋хса пыни.

Предметсен пѣ̋рлѣ̋хлѣ̋ результа̋чѣ̋сем:

- ачасем вѣ̋ренӳ ѣ̋с̋-хѣ̋лне х̋ан̋а̋хса, вѣ̋ренӳ за̋д̋а̋чисене а̋нла̋нма вѣ̋ренсе пыни;
- тишкерӳре схем̋а̋семпе, ятарла̋ палла̋семпе, хатѣ̋рсемпе уса̋ курма вѣ̋ренни;
- тимлесе итлеме, а̋нла̋нма, ы̋йтусене ӳса̋мла̋н хуравлама, шӳха̋ша тѣ̋рлѣ̋рен пал̋а̋ртма, пуплевре предложенин тѣ̋рлѣ̋ тѣ̋сѣ̋пе уса̋ курма х̋ан̋а̋хса пыни.

Предмет̋а̋н пайрамла̋й результа̋чѣ̋сем:

- ча̋ваш чѣ̋лхинчи тѣ̋п сас̋а̋семпе, вѣ̋сен сас паллийѣ̋семпе паллашни, сы̋па̋ка̋н сы̋па̋нтарса вулама вѣ̋ренни;
- сас паллисене тѣ̋рѣ̋с сы̋рма, сы̋ханта̋рма, ал сы̋ра̋влѣ̋, пичетлѣ̋ са̋махсене, предложенисене, ансат текстсене сы̋рса илме, калан̋а̋ та̋ра̋х сы̋рма вѣ̋ренни;
- сы̋ру тата вулав прави́лисемпе паллашни;
- вулав пахала̋хѣ̋сем (тѣ̋рѣ̋слѣ̋х, а̋нла̋нула̋х, пал̋а̋ртула̋х, та̋ка̋нмас̋а̋р вулани) аталанса пыни;
- пуплев х̋ан̋а̋хавѣ̋сем аталанса пыни.

Пѣ̋тѣ̋мѣ̋шле илсен, букварь хы̋с̋са̋нхи тапх̋а̋р вѣ̋сне сак̋ан пек результа̋тсем кѣ̋тме пула̋ть:

Харкамла̋х результа̋чѣ̋сем:

- пуплев этике̋чѣ̋н ансат а̋сла̋йѣ̋сене харп̋а̋рлани;

- хутшайну пуллев аслайёсене (калашу пушлама, каласява тытса пыма, вёсleme) майшаршаран тата ушканпа каласява хутшайма, пит-кус, ала, келетке хусканавёсене терёс уса курма вёренсе пыни;

- Таван сёр-шив, таван халах, таван чёлхе аналвсене усамлани, хайсем хаш халах сынни пулнине аналса пыни; таван халах историне, йали-йёркине таранрах пелес туйам варанни;

- таван тавралаха, сут санталака санама ханяхни, ала упрас, уна киленес, хайсем те ун тепренчекё пулнине аналнас туйам сурални;

— япаласемпе пуламсене, сынсем тата харпяр хай хатланавёсене санама, хак пама вёренсе пыни.

Предметсен пёрлехлё результатёсем:

— итлев ханяхавёсем сивёчленни, теллевлё итleme, илтнине хак пама, ас туса асамлама вёренсе пыни;

- терлё жанрла хайлавсене лартна задачасене кура аналса вулама вёренсе пыни;

— уйлас, салтавлас, пётёмлетес аслайсене харпярлама пуслани;

- харпяр хай шухайёсене сыханулла палартма, салтавласа сирёплетме вёренсе пыни;

— ачасен аслас, хайлас пултарулахё амаланни.

Предметын пайрамла результатёсем:

— вулав аслайё сирёпленни, вулав пахалахёсем лайахланни, сыханулахё таранланни;

— вулав мелёсене, тесёсене вёренсе пыни;

- текстпа ёсleme, вёсене тишкерме вёренни;

— каланя тарых сырас пултарулахё амаланни;

— вулани, ёкерчек тарых ыйтусене сырса хуравлама вёренсе пыни;

— курни-илтни, ёкерчек тарых, вуланя хайлавсен содержанине асамласа каласа пама вёренсе пыни;

- аславла каласа пама вёренсе пыни.

АЧАСЕНЧЕН 2-мёш КЛАСРАН ВЁРЕНСЕ ТУХНА ТЁЛЕ КЁТЕКЕН

РЕЗУЛЬТАТСЕМ

Пуплеве пур енлён аталантарна май чёлхене ансат тишкерме, терминсемпе уса курма вёрентесси

Харкамлах результатёсем:

- таван чёлхене хаклама, хисепleme ханяхса пыни;

- кашни халахан хайён чёлхи пулнине, вал ыттисенчен уйралса танине аналанни;

— чёлхепе касакланма пуслани, харпяр хай пуплевне лайахлатас камал-туйам амаланни.

Предметсен пёрлехлё результатёсем:

— пуламсене таранрах аналма вёренсе пыни;

- аналвсене усамлама, ушканлама ханяхса пыни;

- тишкерү-пётёстерү, танлаштару ханәхәвёсем җирёпленсе
пыни.

Предметән пайрам результатёсем:

- ачасем алфавитри сас паллисене, вёсен пёлтерёшёсене, уҗа тата хупа сасёсен уйрамләхёсене,
самахри уҗа сасә җине пусам ўкни-ўкменнине, сасёсем хыта тата җемҗе пулнине, самахсене пёр
йёркерен теприне мёнле куҗармаллине пёлни;

-35-40 самахла текста каллиграфи төләшёнчен төрөс те таса, сас паллисене сиктерсе
хавармасәр, патраштармасәр пахса җырма пултарни;

-25-30 самахла текста итленипе (диктант) җырма вёренсе пыни;

- самаха сыпаклама, пёр йёркерен тепёр йёркене төрөс куҗарма, җемҗе хупа сасёсене җырура
төрөс палартма, вярәм хупа сасәллә самахсене (программа катартнисене) төрөс җырни;

- сын ячёпе хушаматне, ашпё ятне, выльахсемпе чёр чунсен уйрам ячёсене, хула, ял, урам,
юхан шыв ячёсене пысак сас паллипе пуҗласа җырма пултарни;

— самахсен сасә тытамне тишкерме (вёсене сыпаклама, уҗа тата хупа сасёсене, сасёсемпе сас
паллисен йёркине тата хисепне палартма) пёлни;

- япалана, унан ёҗне, паллине пёлтерекен самахсене ыйтавё тарәх ушканлама пултарни;

- предложенин төп членёсене - подлежащипе сказуемая - тупма пёлни;

- ыйтусем тарәх ансат предложени членёсем хушшинчи җыханәва палартма вёренни;

- предложение пысак сас паллирен пуҗласа җырма, ун вёҗне, интонация кура, панча, ыйту е
кашкәру палли лартма пёлни;

- 30-45 самахла текст тарәх ыйтусене хуравласа изложени җырма; 2-3
предложениллё текст

АЧАСЕНЧЕН 3-МЁШ КЛАСРАН ВЁРЕНСЕ ТУХНӘ ТЁЛЕ КЁТЕКЕН РЕЗУЛЬТАТСЕМ

**Пуплеве пур енлөн аталантарнә май чёлхене ансат тишкерме, терминсемпе уҗа курма
вёрентесси**

Харкамләх результатёсем:

- ачасен таван чёлхене төплёнрех вёренес, харкамән пуплев ёҗ-хёлёсене аталантарас камәлө
амаланни;

- танташёсен тата харкам пуплевне санама, төрөслеме вёренсе пыни;

- таван чёлхе пуянләхёпе, илемёпе киленме пуҗлани.

Предметсен пёрләхлёрезультатёсем:

- төрлө текста тишкерме, турлетме вёренсе пыни;

- пуплев культурин енёсене тимлеме ханәхса пыни;

-калура тата җырура пуплев тата хутшану этикечён нормисене тытса пыма ханәхса пыни;

-уроkra тата тулашёнче харпър хай ёсне йёркелеме вёренсе пыни.

Предметйн пайрам результатёсем:

- сáмахан тёп пайёсем — унán тымарёпе аффиксёсем; пуплев пайёсем — япала ячё, глагол, паллá ячё; предложенин тёп (подлежащи, сказуемáй) тата кёсён членёсем пулнине пёлни;
- вёреннё орфограммáсенчен тáракан 40-45 сáмахлá текста таса, тёрёс те илемлё сыrsa илме, итленипе (диктант) сырма, предложенисем вёсёнче кирлё чарáну (пáнчá, ыйту е кáшкáру) палли лартма пултарни;
- сáмахсен сасá тытáмне сáнама: сыпáксене уйáрма, усá тата хупá сасáсене палáртма, усá сасá сине пусáм ўкни-ўкменнине пёлме, хупá сасá хытти-семсине, янáравлá-янáравсáррине туйма, сáмахри сасáпа сас палли хисепне уяма хáнáхса пыни;
- сáмах тытáмне (тымарёпе аффиксне) курма пултарни;
- пуплев пайёсене (япала ячё, глагол, паллá ячё) палáртма, вёсем мёнле формáрине (япала ячёсен хисепне, глаголсен вáхáчёпе хисепне) чухлани;
- предложенири сáмахсен сыхáнáвне асáрхани, сáмах майлашáвёсене уйáрни;
- предложени тытáмне (синтаксисне) ансат тишкерме (вáл калуллá, ыйтуллá е хистевлё, кáшкáруллá е кáшкáрусáр пулнине палáртма, унán тёп тата кёсён членёсене, вёсем хушшинчи сыхáнáва ыйту лартса тупма) пёлни;
- ушкáнпа тунá е хатёр планпа усá курса 55-65 сáмахлá изложени сырма вёренсе ситни. тума пултарни.

**АЧАСЕНЧЕН 4-МЁШ КЛАСРАН ВЁРЕНСЕ ТУХНÁ ТЁЛЕ КЁТЕКЕН
РЕЗУЛЬТАТCEM**

**Пуплеве пур енлён аталантарнá май чёлхене ансат тишкерме, терминсемпе усá курма
вёрентесси**

Харкамлáх результатёсем :

- таса, тёрёс, вырáнлá пуплев сыннán сапáрлáх тата пётёмёшле аталанáвён палáрамё пулнине áнланни;
- чёлхепе тирпейлё, тёрёс усá курма вёренес кáмáлёсем сирёпленни;
- хутшáну культурин правилисемпе килёшўллён вáхáтра тав тума, касару ыйтма, саламлама, вaшават сáмах хушма, япала ыйтса илме, чёнёве палáртма пёлни;
- чёлхе харкам áславлá пултарулáхне, шухáш вёсёвне палáртмалли, аталантармалли хатёр пулнине áнланни.

Предметсен пёрлэхлё результатёсем:

- чёлхе тёп хутшáну хатёрё, наци культурин единици, вёренў тата аталану хатёрё пулнине áса хуни;
- чёлхен тёрлё сáл куcсенче кирлё тивёслё информации тупма, áнáслá усá курма хáнáхса пыни;
- чёлхе хатёрёсемпе хутшáну тата вёренў задaчисемпе шайлашуллá тивёслё усá курма вёренсе пыни.

Предметйн пайрам результатёсем :

- вёреннӹ пуплев пайӹсем, вӹсен палисем, предложенин пӹр йышши членӹсем ӹинчен ӹирӹп пӹлни;
- вёреннӹ орфограммӹсенчен тӹракан 55-60 сӹмахлӹ текста йӹнӹшсӹр, таса та илемлӹ сырса илме, диктант ӹырма пултарни;
- пӹр йышши членлӹ предложенире (вёреннӹ тӹслӹхсем) чарӹну палисем лартма вӹрени;
- сӹмахӹн сасӹпа сас палли тытӹмне тишкерме, тымарӹпе аффиксӹсене тупма хӹнӹхни;
- япала ячӹсен, сӹпат ылмашӹсен падежӹпе хисепне, глаголсен хисепне, сӹпачӹпе вӹхӹтне палӹртма пултарни;
- предложенин ансат синтаксис тытӹмне чухлама: вӹл тӹллевпе интонаци тӹлӹшӹнчен мӹнлине калама, унӹн тӹп членӹсемпе кӹсӹн членӹсене тупма, ыйтусем тӹрӹх вӹсен ӹыхӹнӹвне тата пӹр йышши членсене асӹрхама хӹнӹхса пыни;
- харпӹр хӹй тӹллӹн тунӹ планпа усӹ курса 80-90 сӹмахлӹ текст тӹрӹх изложени ӹырма, пурнӹсра пулни-иртни, экскурсияре курни, сӹнани ӹинчен ӹыхӹнуллӹ пӹчӹк калав йӹркелеме (сочинени ӹырма) вӹренсе пыни.

Чӹваш чӹлхи урокӹсен календарлӹ тематика планӹ. 1 - мӹш класс.

Урок номерӹ.	Урок теми	Сехет йышӹ	Ӹс результатӹ			Ачасем
			Кӹмӹл-сипете аталантарасси	Универсаллӹ Ӹс-хӹлсем	Предмет ӹшӹнчи пӹлӹ, хӹнӹху	
1	Шкула.Урокра.Кун йерки..	1		Ачасен тавсӹрулӹхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хӹнӹхтарасси.	Ачасем пелни.
2	Предложени.Самах	2	Сас палисен йеркине ,выранне таранрах вӹрентесси.	Ачасене ушкӹнпа Ӹслеме вӹрентесси; харпӹр хӹй Ӹс вырӹнне йӹркелеме хӹнӹхтарасси.	Предложенисене тӹрӹс чарӹну туса илемлӹ вулама пӹлнине малалла аталантарасси,	Ачасем хӹнӹхтетрад пурнӹс

					тӗп членсемпе кӗҫӗн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунӑ чухне вӗсене кирлӗ вырӑна лартма хӑнӑхтарасси, предложенири тӗп членсене тата сӑмах майлашӑвӗсене тупма хӑнӑхтарасси.	
3	Текст.Уса тата хупа сасасем.Самах.	1	Вӗҫен кайӑксене упрама вӑрентесси.	Ачасен ҫыхӑнуллӑ пуплевне аталантарасси.	Текста тӑрӑс ҫырсӑ илме хӑнӑхтарасси.	Текста
4	(а) саса,А а сас паллисем	1	Аслисене хисеплеме вӑрентесси, ӗҫе юратма хӑнӑхтарасси.	Ачасен ҫыхӑнуллӑ пуплевне аталантарасси.	Текста харпӑр хӑй тӗллӗн калӑплама хӑнӑхтарни.	Ачасем пулӑш текста тӑрӑх ҫ
5	(у) саса, У у сас палисем.	1	Хӑрушсӑрлӑх правиисене пӑхӑнсӑ пурӑнма хӑнӑхтарасси.	Шухӑшлава йӑркелесе пыни: пӗтӗмлетни; тӗслӗхсемпе ҫирӗплетни.	Сӑмах сасӑсенчен (сас палисенчен) тытӑнсӑ тӑнине аса илсе пӗтӗмлетесси, ҫемҫелӗх палине, е,ҫ, ю, я сас палисене тӑрӑс ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем алфави палис пусӑм тӗслӗх хӑнӑха
6	(н,л) сасасем, Н н,Лл сас палисем	1	Пӑр-пӑринпе тӑрӑс хутӑшӑнсӑ пурӑнма вӑрентесси.	Ачасен ҫыхӑнуллӑ пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калӑҫу этикечӗ ӑнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ
7	(х,м) сасасем, Хх,Мм сас палисем	1	Ӗҫе юратма, туса упрама вӑрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	Сӑмах тытӑмне тата морфемӑсен (сӑмах тымарӑпе аффиксен) пӗлтерӗшӗсене аса илесси, сӑмах пайӗсене тупма хӑнӑхтарасси.	Хӑнӑхт пурнӑҫ сӑмах т сӑмаха аффик
8	(а,ы)сасасем, Аа,Ыы сас палисем	1	Ачасене сӑпайлӑх сӑмахӗсемпе усӑ курма хӑнӑхтарасси.	Ачасене кӗнекепе ӗҫлеме вӑрентесси, ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	Ҫӑваш чӗлхинчи сӑпайлӑх сӑмахӗсене сӑнасси, астуса юласси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ сӑмахӗ
9	(р,ш) сасасем, Рр,Шш сас палисем	1	Керкуннене санама верентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем вуласа итленӗ юлнин ҫыраҫ

10	(В,С) сасасем, Вв,Сс сас паллисем	1	Вёсен кайăксене юратма, упрама вёрентесси.	Ўыхăнулă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Сăмах тăвакан аффиксем хушса пёр сăмахран ёнё пёлтерёшлё тепёр сăмах тума хăнăхтарасси.	Ачасем аффик ёнё сă хăнăха сăмах тупащ
11	(с,п) сасасем,Сс Пп сас паллисем	1	Ўут ёанталăк илемне туйма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Предложени вёсне чарăну палли лартма, ёмёселёх паллине, е,ю,я сас паллисене, варăммăн илтёнекен хупă сасăсене тёрёс ёрма пёлнине тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе ёращ
12	(и,е,э,е,у)сасасем, Ии,Ее,Ее.Ээ,Уу сас паллисем	1	Тăван чёлхе пуянлăхне курма вёрентесси.	Ўыхăнулă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси. Ушкăнпа ёёлеме хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвёпе паллаштарасси, вёсене дефиспа ёрма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăс сăмах ёрма
13	(т,к)(сасасем, Тт,Кк сас паллисем	2	Ўут ёанталăк илемне курма вёрентесси.	Ўыхăнулă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси. Ушкăнпа ёёлеме хăнăхтарасси.	Пёр сăмахах икё хут каласа сăмах форми тума тата ёав формăна дефиспа ёрма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăс калака тупащ ёссене
14	Б,Ъ сас паллисем	1	Ваттисене сума сума вёрентесси.	Харпăр хайён ёё- хёлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пёлтерёпе ёру хушшинчи пёрпеклёхе тата уйрăмлăха кăтартасси, ёрма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăш пёлтер ёращ
15- 16	Вырас челхинчен йышанна хаш-пер сасасене,сас паллисемпе паллашасси:Оо, Бб,Гг,Дд,Жж.Зз,Ф ф,Цц,Щщ.	1	Тăван чёлхене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икё хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа ёрма пёлнине тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе ёращ
17	Йй ,Юю,Яя,Ее.сасасе м, сас паллисем	1	Ўут ёанталăка	Ўыхăнулă пуплеве аталантарасси,	Текст, абзац ăнлавсемпе	Ачасем хăнăхт

			упрама чёnessи.	шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	паллаштарни.	пурнаф тетрач
18	Вереннине сиреплетесси.Алфавит .	1	Ўут җанталак илемне туйма вёрентесси.	Ачасене кёнекепе ёҗлеме вёрентесси, сыхайнулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Текстан теҗ шухайшне уйарма вёрентесси.	Ачасе хайнахт пурнаф теҗ шу паларт
19	Хамар теллен вулатпар. И.Я.Яковлев	2	Ўут җанталак упрама чёnessи.	Харпар хайён ёҗ- хёлне саныс-хаклас аҗлай-хайнахусене алла илсе пыни.	Каласу тата җыру пуплевне аталантарасси.	Планп йёркел
20	А.Г.Николаев.	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Ачасен пёлёвне тёрёслесси.	Ачасе вуласа итлесе сырас
21	Чаваш сершыве.	2	Ўут җанталак илемне туйма вёрентесси.	Сыхайнулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, майшарпа ёҗлеме вёрентесси.	Текстан тытамёпе паллаштарасси.	Ачасе хайнахт пурнаф пёлтер уйарас
22	Тарлана Тарас.И Шухши	2	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Сыхайнулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, майшарпа ёҗлеме вёрентесси.	Пёр йышши членсем җинчен аналтарасси, союзар сыхайнакан пёр йышши членла предложенисенче тёрёс интонаципе тума, кирлё чарану лартма вёрентесси.	Ачасе хайнахт пурнаф йышш тупас
23	Асанне.Н Ыдарай	1	Кайаксене юратма вёрентесси.	Сыхайнулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Изложени җырма хайнахтарасси.	Ачасе вуласа итленё юлнин сырас
24	Чах чепписем.Г.Мальцев	3	Чёр чунсене упрама вёрентесси.	Ушканпа, пёр- пёрне аналса ёҗлеме хайнахасси.	Пёр йышши членсене сыхайнаракан союземпе пётёмёшлён паллаштарасси, анчах тата җапах,та (те), тата, е союземпе сыхайнакан пёр йышши членла предложенисене тёрёс вулама, калама тата җырма вёрентесси.	Пёр йы предло вулас сыхайн тупас

25	Юмах ярап ,юпгарап	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Пёр йышши членлă предложенисем-пе җырура усă курма вёреннё ханăхăва малалла аталантарасси тата җирёплетесси.	Юратн сочине
26	Тилепе шаши сури	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Пёр йышши членлă предложенисене мёнле җырнине тёрёслесси.	Ачасе вуласа итлесе җырас
27	Веренни –пысак пуйнлах	1	Ёҗе юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ма̋шарпа ёҗлеме вёрентесси.	Япала ячёсем, паллă ячёсем тата глагол җинчен вёреннине аса илсе пётёмлетесси, пуплев пайёсене уйёрса илме тата вёсемпе тёрёс усă курма пёлнине аталантарасси.	Ачасе ханăхт пурнаҗ пёлтер ушкан
28	Эп хамах	1	Җынна хисеплеме вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси.	Мён вал пуплев пахалăхё? ыйту җине хурав тупасси.	Тёрл йёркел
29	Чи тутли .Б.Данилов.	1	Кайаксене юратма верентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси.	Кёнекере панă текст тăрăх изложени җырас ханăхăва җирёплетесси.	Ачасе тăрăх җырас
30	Сурална кун	2	Ёҗе юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	Япала ячёсем падежсем тăрăх улшанма пултарни җинчен анлантарни.	Ачасе ханăхт пурнаҗ ыйтав
31	Мен тума юрамасть?	1	Җемьери җынсене хисеплеме вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	Хупă сасăпа пётекен япала ячёсен вёҗленёвёпе паллаштарасси, <i>җемҗелёх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь</i> сас палисемпе пётекен сăмахсене тёрёс вёҗлеме, җырма вёрентесси.	Ачасе ханăхт пурнаҗ сасăпа ячёсен тишкер
32	Уяв-урок.Сыва пул ман юратна перремеш кенекем	2	Тёрёслёхе вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	<i>[a], [e], [u]</i> сасăсемпе пётекен япала ячёсене вёҗленё чух пару падежёнче пулакан уйрăмлăхсене асърхама вёрентесси, җав падеж формисемпе җырура тата калаҗура тёрёс усă курма	Ачасе ханăхт пурнаҗ сасăпа ячёсен тишкер

					хӑнӑхтарасси; [ӑ], [y], [ӱ] сасӑсемпе пӑтекен япала ячӑсен вӑҫленӑвӑнчи камӑнлӑхпа пару падежӑсенче пулакан уйрӑмлӑхсене асӑрхама вӑрентесси, ку формӑсемпе тӑрӑс калама-ҫырма хӑнӑхтарасси.	
33	Тереслев диктанче Вереннине сиреплетесси	1	Хӑлӑхи вӑрман илемлӑхне туйма вӑрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси.	Ӗкерчӑк тӑрӑх сӑмахсене тӑрлӑрен падежсене лартса вӑсене ытти сӑмахсемпе тӑрӑс ҫыхӑнтарса сочинени ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ӗкерчӑк пулӑш йӑркел

Чӑваш чӑлхи урокӑсен календарлӑ тематика планӑ. 2 - мӑш класс.

Урок номерӑ.	Урок теми	Сехет йышӑ	Ӗҫ результачӑ			Ачасен пурнӑҫ
			Кӑмӑл-сипете аталантарасси	Универсаллӑ ӗҫ- хӑлсем	Предмет ӑшӑнчи пӑлӑ, хӑнӑху	
1-4	Предложени, самах, саса, сас палли.	1	Тӑван ҫӑр-шыва юратма вӑрентесси.	Ачасен тавҫӑрулӑхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хӑнӑхтарасси.	Ачасен Чӑваш калава Респуб гимне вӑрене
5	Вӑреннине аса илесси.Алфавит.	2	Сас паллисен йеркине ,выранне таранрах вӑрентесси.	Ачасене ушкӑнпа ӗҫлеме вӑрентесси; харпӑр хӑй ӗҫ вырӑнне йӑркелеме хӑнӑхтарасси.	Предложенисене тӑрӑс чарӑну туса илемлӑ вулама пӑлнине малалла аталантарасси, тӑп членсемпе кӑҫӑн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунӑ чухне вӑсене кирлӑ вырӑна лартма хӑнӑхтарасси, предложенири тӑп членсене тата сӑмах майлашӑвӑсене тупма хӑнӑхтарасси.	Ачасен хӑнӑхт тетрад пурнӑҫ
6	Тӑрӑслев ӗҫӑ. Ҫырс илни.	1	Вӑҫен кайӑксене упрама вӑрентесси.	Ачасен ҫыхӑнуллӑ пуплевне	Текста тӑрӑс ҫырс илме хӑнӑхтарасси.	Текста

				аталантарасси.		
7	Сочинени. Ҷуллахи асра юлнӑ кун.	1	Аслисене хисеплеме вӑрентесси, ӗҫе юратма хӑнӑхтарасси.	Ачасен ҫыхӑнуллӑ пуплевне аталантарасси.	Текста харпӑр хӑй тӗллӗн калӑплама хӑнӑхтарни.	Ачасем пулӑш текста тӑрӑх ҫ
8-9	Уса сасӑсемпе хупа сасасем, сас паллисем.	2	Хӑрушсӑрлӑх правилисене пӑхӑнса пураӑнма хӑнӑхтарасси.	Шухӑшлава йӑркелесе пыни: пӗтӗмлетни; тӗслӗхсемпе ҫирӗплетни.	Сӑмах сасӑсенчен (сас паллисенчен) тытӑнса тӑнине аса илсе пӗтӗмлетесси, ҫемҫелӗх паллине, е,ҫ, ю, я сас паллисене тӑрӑс ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем алфави паллис пусӑм тӗслӗх хӑнӑха
10	Хыта уса сасасемпе семсе уса сасасем.	1	Пӑр-пӑринпе тӑрӑс хутӑнса пураӑнма вӑрентесси.	Ачасен ҫыхӑнуллӑ пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калаҫу этикеҫӗ ӑнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ
11	Хыта хупа сасасемпе семсе хупа сасасем.	1	Ӗҫе юратма, туса упрама вӑрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	Сӑмах тытӑмне тата морфемӑсен (сӑмах тымарӑпе аффиксен) пӗлтерӗшӗсене аса илесси, сӑмах пайӗсене тупма хӑнӑхтарасси.	Хӑнӑхт пурнӑҫ сӑмах т сӑмаха аффик
12	Сывлах сунасси.Сывпуллашас си.	1	Ачасене сӑпайлӑх сӑмахӗсемпе уса курма хӑнӑхтарасси.	Ачасене кӑнекепе ӗҫлеме вӑрентесси, ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	Чӑваш чӗлхинчи сӑпайлӑх сӑмахӗсене сӑнасси, астуса юласси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ сӑмахӗ
13	Диктант	1	Керкуннене санама верентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем вуласа итленӗ юлнин ҫыраҫҫ
14	Хыта уса сасалла самахсенче (ь) палли сырасси.	1	Вӑҫен кайӑксене юратма, упрама вӑрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӑркелесси, пӗтӗмлетесси.	Сӑмах тӑвакан аффиксем хушса пӑр сӑмахран ҫенӗ пӗлтерӗшлӗ тепӑр сӑмах тума хӑнӑхтарасси.	Ачасем аффикс ҫенӗ сӑ хӑнӑха сӑмахс тупаҫҫ
15	Тӑрӑслев диктанчӗ.	1	Ҫут ҫанталӑк илемне туйма вӑрентесси.	Ачасен тимлӗхне аталантарасси.	Предложени вӑҫне чарӑну палли лартма, ҫемҫелӗх паллине, е,ю,я сас паллисене, вӑраммӑн илтӗнекен хупӑ сасӑсене тӑрӑс ҫырма пӗлнине тӑрӑслесси.	Ачасем вуласа итлесе ҫыраҫҫ

16	Уйаракан семселех пали сырасси.	1	Тăван чĕлхе пуянлăхне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ёçлеме хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвĕпе паллаштарасси, вĕсене дефиспа ырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхтарасси, пурнăç сăмахсен ырма хăнăхтарасси.
17-18	Варам хупа сасса ике пер пек сас пали сырса палартни.	2	Çут çанталăк илемне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ёçлеме хăнăхтарасси.	Пĕр сăмахах икĕ хут каласа сăмах форми тата çав формăна дефиспа ырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхтарасси, пурнăç калакчине тупаççу ёçсене
19	Таванлах – хуранташлах самахесем.	1	Ваттисене сума сума вĕрентесси.	Харпăр хайĕн ёç-хĕлне сăнас-хаклас аслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пĕлтерĕшпе ыру хушшинчи пĕрпеклĕхе тата уйрăмлăха кăтартасси, ырма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăштарасси, пĕлтерĕш ыраççу
20-21	Вырас челхинчен йышанна хаш-пер самахсене сырасси.	1	Тăван чĕлхене юратма вĕрентесси.	Ачасем тимлĕхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икĕ хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа ырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе ыраççу
22	Орфографи словаре.	1	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текст, абзац аяклавсемпе паллаштарни.	Ачасем хăнăхтарасси, пурнăç тетраççу
23	Самах сыпаке.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасене кĕнекепе ёçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текстăн тĕп шухăшне уйăрма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхтарасси, пурнăç тĕп шухăш палăрт
24-25	Самахсене пер йеркерен тепер йеркене кусарасси.	2	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Харпăр хайĕн ёç-хĕлне сăнас-хаклас	Калаçу тата ыру пуплевне аталантарасси.	Планпа йĕркел

				әслай-хәнәхусене алла илсе пыни.		
26	Тәрәслев диктанчә.	1	Чәр чунсене юратма вөрентесси.	Ачасен тимләхне аталантарасси.	Ачасен пәлвәне тәрәслесси.	Ачасен вуласа итлесе сыраҗ
27- 28	Кам? Мен? Ыйтулла самахсем.	2	Җут җанталәк илемне туйма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлага йөркелесси, пәтәмлетесси, мәшәрпа әҗлеме вөрентесси.	Текстән тытәмәпе паллаштарасси.	Ачасен хәнәхт пурнаҗ пәлтер уйаҗ
29	Пер япалана пелтерекен самахсем.	2	Чәр чунсене юратма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлага йөркелесси, пәтәмлетесси, мәшәрпа әҗлеме вөрентесси.	Пәр йышши членсем җинчен әнлантарасси, союзсәр җыхәнәкан пәр йышши членлә предложенисенче тәрәс интонаципе тума, кирлә чарәнү лартма вөрентесси.	Ачасен хәнәхт пурнаҗ йышш тупаҗ
30	Изложени.	1	Кайаксене юратма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлага йөркелесси, пәтәмлетесси.	Изложени җырма хәнәхтарасси.	Ачасен вуласа итленә юлнин сыраҗ
31	Япала нумайине пелтерекен самахсем.	3	Чәр чунсене упрама вөрентесси.	Ушкәнпа, пәр- пәрне әнланса әҗлеме хәнәхасси.	Пәр йышши членсене җыхәнтаракан союзсемпе пәтәмәшлән паллаштарасси, <i>анчах тата җапах, та (те), тата, е</i> союзсемпе җыхәнәкан пәр йышши членлә предложенисене тәрәс вулама, калама тата җырма вөрентесси.	Пәр йы предло вулаҗ җыхән тупаҗ
32	Сочинени. Ман юратна чәр чун.	1	Чәр чунсене юратма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлага йөркелесси, пәтәмлетесси.	Пәр йышши членлә предложенисем- пе җырура усә курма вөрәннә хәнәхәва малалла аталантарасси тата җирәплетесси.	Юратн сочине
33	Тәрәслев диктанчә.	1	Чәр чунсене юратма вөрентесси.	Ачасен тимләхне аталантарасси.	Пәр йышши членлә предложенисене мәнле җырнине тәрәслесси.	Ачасен вуласа итлесе сыраҗ
34	Сын ячесене, хушамачесене,	1	Әҗе юратма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси,	Япала ячәсем, паллә ячәсем тата глагол	Ачасен хәнәхт

	ашше ячесене пысак саспаллипе сырасси.			шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ёҫлеме вĕрентесси.	синчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси, пуплев пайёсене уйăрса илме тата вĕсемпе тĕрĕс усă курма пĕлнине аталантарасси.	пурнăç пĕлтер ушкăн.
35	Пелтеру сырасси.	1	Ҫынна хисеплеме вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Мĕн вăл пуплев пахалăхĕ? ыйту ҫине хурав тупасси.	Тĕрлĕ йĕркел
36	Изложени. .	1	Кайаксене юратма верентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Кёнекере панă текст тăрăх изложени сырас хăнăхăва ҫирĕплетесси.	Ачасем тăрăх и сырас
37- 38	Мен тавать? Мен тавассе? Ыйтусенчи глаголсем.	2	Ёҫе юратма вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ёҫлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем падежсем тăрăх улшăнма пултарни синчен аңлантарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç ыйтăв
39	Мен туре? Мен турес? ыйтусенчи глаголсем.	1	Ҫемьери ҫынсене хисеплеме вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ёҫлеме вĕрентесси.	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вёҫленёвёпе паллаштарасси, <i>ҫемҫелĕх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь</i> сас паллисемпе пĕтекен сăмахсене тĕрĕс вёҫлеме, ҫырма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер
40	Хиресле пелтерешле глаголсем.	2	Тĕрĕслĕхе вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ёҫлеме вĕрентесси.	<i>[a], [e], [u]</i> сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене вёҫленё чух пару падежĕнче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ҫав падеж формисемпе ҫырура тата калаҫура тĕрĕс усă курма хăнăхтарасси; <i>[ă], [y], [ÿ]</i> сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсен вёҫленёвĕнчи камăнлăхпа пару падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-ҫырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер
41	Сывах пелтерешле	1	Хĕллехи вăрман	Ҫыхăнуллă пуплеве	Ъкерчĕк тăрăх	Ъкерчĕ

	глаголсем.		илемлѣхне туйма вѣрентесси.	аталантарасси.	сѣмахсене тѣрлѣрен падежсене лартса вѣсене ытти сѣмахсемпе тѣрѣс сѣхѣнтарса сочинени сырма хѣнѣхтарасси.	пулѣш йѣркел
42	Тав тавасси.	1	Ѣсе тѣплѣ тума вѣрентесси.	Сѣхѣнуллѣ пуплеве аталантарасси, шухѣшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси, ушкѣнпа ѣсleme вѣрентесси.	Япала ячѣсене нумайлѣ хисепре вѣсленѣ чухне камѣнлѣх, пару, вырѣн, туху падежѣсенче пулакан уйрѣмлѣхсене асѣрхама вѣрентесси, ку формѣсемпе тѣрѣс калама-сырма хѣнѣхтарасси.	Ачасем хѣнѣхт пурнѣс хисепр вѣслен
43	Тѣрѣслев диктанчѣ.	1	Сут сѣнталѣка юратма вѣрентесси.	Ачасен тимлѣхне аталантарасси.	Япала ячѣсемпе вырѣнлѣ усѣ курма тата вѣсене тѣрѣс сырма пѣлнине тѣрѣслесси.	Ачасем вуласа итлесе сырасс
44- 45	Япала паллине пелтерекен самахсем.	1	Сѣпайлѣ пулма вѣрентесси.	Сѣхѣнуллѣ пуплеве аталантарасси, шухѣшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси, мѣшѣрпа ѣсleme вѣрентесси.	Саламланѣ чух асра тытмалли правилѣсемпе паллашасси, телефонпа калашмалли, сыру сырмалли этикетпа паллашасси.	Ачасем хѣнѣхт пурнѣс
46	Тесе пелтерекен самахсем.	2	Вѣсен кайѣксене хѣрхенме чѣнесси.	Сѣхѣнуллѣ пуплеве аталантарасси, шухѣшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси, мѣшѣрпа ѣсleme вѣрентесси.	Паллѣ ячѣсем сѣнчен илнѣ пѣлѣве сѣрѣплетесси, паллѣ ячѣсем чѣваш чѣлхинче ѣс паллине кѣтартма пултарни сѣнчен ѣнлантарасси, синонимлѣ тата антонимлѣ паллѣ ячѣсемпе усѣ курма хѣнѣхтарасси.	Ачасем хѣнѣхт пурнѣс ячѣсен пѣлтер
47	Сынна санлакан самахсем.	1	Сут сѣнталѣка юратма вѣрентесси.	Сѣхѣнуллѣ пуплеве аталантарасси, шухѣшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси, мѣшѣрпа ѣсleme вѣрентесси.	Паллѣ ячѣсен тѣп тата танлаштару степѣсен пулѣвѣпе паллаштарасси.	Ачасем хѣнѣхт пурнѣс ячѣсен степен Ѣс тетр пурнѣс
48	Изложени.	1	Чѣр чунсене упрама вѣрентесси.	Сѣхѣнуллѣ пуплеве аталантарасси.	Изложени сырас хѣнѣхѣва сѣрѣплетесси.	Учител тѣрѣх и
49	Сыру сырасси.	1	Сут сѣнталѣк илемне курма вѣрентесси.	Сѣхѣнуллѣ пуплеве аталантарасси, шухѣшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси,	Паллѣ ячѣсен вѣйлѣ стененѣн пулѣвѣпе паллаштарасси.	Ачасем хѣнѣхт пурнѣс ячѣсен степен

				мәшәрпа әҗлеме вәрентесси.		Әҗ тетр әҗсене пурнаҗ
50	Тәрәслев диктанчә.	1	Чәр чунсене юратма вәрентесси.	Ачасен тимләхне аталантарасси.	Паллә ячәсемпе япала ячәсене тәрәс сырма пәлнине тәрәслесси.	Ачасен вуласа итлесе сыраҗ
51	Хиресле пелтерешле пала ячесем.	2	Паттәрләх туйәмне аталантарасси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йәркелесси, пәтәмлетесси, мәшәрпа әҗлеме вәрентесси.	Хисеп ячәсен пәлтерешәпе паллаштарасси, вәсене тәрәс сырма хәнәхтарасси.	Ачасен хәнәхт пурнаҗ ячәсен тетрад пурнаҗ
52	Перешкел пелтерешле пала ячесем.	1	Сәпайлә пулма вәрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йәркелесси, пәтәмлетесси, мәшәрпа әҗлеме вәрентесси.	Әҗ хучәсемпе паллаштарасси, пәлтерә сырма хәнәхтарасси.	Ачасен хәнәхт пурнаҗ
53	Җырса илни.	1	Җут җанталәка сәнама вәрентесси.	Ачасен тимләхне аталантарасси.	Предложенисене хәвәрт тата таса җырса илме вәрентесси.	Текста илеҗсә
54	Тереслев диктанче	2	Тәван җәр-шыва юратма вәрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йәркелесси, пәтәмлетесси, мәшәрпа әҗлеме вәрентесси.	1, 2, 3-мәш сәпат местоименийәсемпе паллаштарасси, вәсене предложенире уйәрса илме хәнәхтарасси, сәпат местоименийәсене пәреллә тата нумайлә хисепсенче вәҗлеме вәрентесси, вәсен падежәсене паләртма хәнәхтарасси, тәрәс сырма вәрентесси.	Ачасен хәнәхт пурнаҗ местои уйараҗ әҗсене
55- 57	Пуплеве предложении сине уйарасси	1	Туслә пулма вәрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси.	Ашшә-амәшне, тус- тәвана уяв ячәпе саламлама вәрентесси.	
58- 59	Предложения теп членесемпе кесен членесем.	1	Туслә пулма вәрентесси.	Ачасен тимләхне аталантарасси.	Местоименисене тәрәс сырма пәлнине тәрәслесси.	Ачасен вуласа итлесе сыраҗ
60	Калулла, ыйтулла, кашкарулла предложенисем.	1	Чәр чунсене юратма вәрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йәркелесси,	Глаголсен пурлә тата суклә формисемпе паллаштарасси, вәсене текста тупма	Ачасен хәнәхт пурнаҗ уйараҗ

				пётёмлетесси, машарпа ёслеме вёрентесси.	ханьхтарасси, пурла тата сулла формари глаголсене текстра тупас, пер форман тепер форма тавас, сулла форма аффиксене терес палартас ханьхусене сиреплетесси.	ёссене
61	Изложени.	1	Таван халхан паттар ывалесемпе манасланма вёрентесси.	Сыханулла пуплеве аталантарасси.	Изложени сырас ханьхав сиреплетесси.	Учител тарх
62- 63	Сасасемпе сас паллисем,алфавит синчен вереннине аса илни.	1	Мухтанни ыра маррине анлантарасси.	Сыханулла пуплеве аталантарасси, шухашлава йеркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёслеме вёрентесси.	Глагол вяхче синчен вереннине аса илесси, вяхт аффиксен самахри вырнне катартасси.	Ачасем ханьхт пурнаф уйраф паларт тетрад пурнаф
64	Тереслев диктанче	1	Эмел куракесене упрама вёрентесси.	Сыханулла пуплеве аталантарасси, шухашлава йеркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Глагол сапачен пелтерешесемпе, аффиксесемпе паллаштарасси.	Ачасем ханьхт пурнаф уйраф паларт тетрад пурнаф
65- 66	Япала яче,глагол, палла ячесем синчен вереннине аса илни	1	Чер чунсене юратма вёрентесси.	Сыханулла пуплеве аталантарасси, шухашлава йеркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Глагол хисеп тарх улшанма пултарнине анлантарасси, сапатлану анлава уца парасси.	Ачасем ханьхт пурнаф уйраф паларт тетрад пурнаф
67	Орфографи,синонимсе н словаресем	1	Сут санталак илемне туйма вёрентесси.	Ачасен тимлехне аталантарасси.	Глаголсене терле формара менле сырнине тереслесси.	Ачасем вуласа итлесе сырас
68	Петемлету уроке	2	Чер чунсене юратма вёрентесси.	Сыханулла пуплеве аталантарасси, шухашлава йеркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Хальхи вяхтри глаголан пелтерешле пайесемпе паллаштарасси, вал пурла е сулла формара менле сапатра тата хисепре пулнине пелме ханьхтарасси.	Ачасем ханьхт пурнаф уйраф ёссене

Чаваш чёлхи урокесен календарла тематика планё. 3 - мёш класс

Урок номерё.	Урок теми	Сехет	Ёс результатё			Ачасем
			Камал-сипете аталантарасси	Универсалла ёс- хелсем	Предмет ашенчи пелу, ханьху	

			Ы			
1-3	1,2 классенче вереннине аса илни.-	1	Тăван ҫĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Ачасен тавҫăрулăхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хăнăхтарасси.	Ачасен Чăваш калавар Респуб гимне вĕрене
4	Саса. Сас палли..	2	Сас паллисен йеркине ,выранне таранрах вĕрентесси.	Ачасене ушкăнпа ӗҫлеме вĕрентесси; харпӑр хай ӗҫ вырӑнне йĕркелеме хăнăхтарасси.	Предложенисене тĕрĕс чарăну туса илемлĕ вулама пĕлнине малалла аталантарасси, тĕп членсемпе кĕçĕн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунă чухне вĕсене кирлĕ вырăна лартма хăнăхтарасси, предложенири тĕп членсене тата сăмах майлашăвĕсене тупма хăнăхтарасси.	Ачасен хăнăхтетрад пурнăс
5	Тĕрĕслев ӗҫĕ. Ҫыrsa илни.	1	Вĕҫен кайăксене упрама вĕрентесси.	Ачасен ҫыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста тĕрĕс ҫыrsa илме хăнăхтарасси.	Текста
6	Сочинени. Ҫуллахи асра юлнă кун.	1	Аслисене хисеплеме вĕрентесси, ӗҫе юратма хăнăхтарасси.	Ачасен ҫыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста харпӑр хай тĕллĕн калăплама хăнăхтарни.	Ачасен пулăшт текста тăрăх ҫ
7	Хутшану йали-йерки.Этикет.	1	Пĕр-пĕринпе тĕрĕс хутшăнса пурăнма вĕрентесси.	Ачасен ҫыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калаҫу этикечĕ ăнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасен хăнăхтетрад пурнăс
8	Пер тымарла самахсем.	1	Ӗҫе юратма, туса упрама вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тытăмне тата морфемăсен (сăмах тымарĕпе аффиксен) пĕлтерĕшĕсене аса илесси, сăмах пайĕсене тупма хăнăхтарасси.	Хăнăхтетрад пурнăс сăмах т сăмаха аффикс
9	Сапайлах самахесем	1	Ачасене сăпайлăх сăмахĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасене кĕнекепе ӗҫлеме вĕрентесси, ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Чăваш чĕлхинчи сăпайлăх сăмахĕсене сăнасси, астуса юласси.	Ачасен хăнăхтетрад пурнăс сăмахĕ
10	Диктант	1	Керкуннене санама верентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава	ҫырма хăнăхтарасси.	Ачасен вуласа итленĕ

				йёркелесси, пётёмлетесси.		юлнин сыраф
11	Самах аффикс хушаннипе пулни	1	Вёсен кайаксене юратма, упрама вёрентесси.	Ҷыхануллā пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Сāмах тāвакан аффиксем хушса пёр сāмахран җенё пёлтерёшлё тепёр сāмах тума ханайтарасси.	Ачасем аффикс җенё сā ханайха сāмахс тупаф
12	Машар самахсем.	1	Ҷут җанталāк илемне туйма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Предложени вёҗне чарāну палли лартма, җемҗелёх паллине, е,ю,я сас паллисене, вāрāммāн илтёнекен хупā сасāсене тёрёс җырма пёлнине тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе җыраф
13	Самахсене ике хут калани	1	Тāван җёлхе пуянлāхне курма вёрентесси.	Ҷыхануллā пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси. Ушкāнпа ёҗлеме ханайтарасси.	Мāшāр сāмахсен пулāвёпе паллаштарасси, вёсене дефиспа җырма ханайтарасси.	Ачасем ханайх пурнай сāмахс җырма
14	Текстри предложенисен килешеве	2	Ҷут җанталāк илемне курма вёрентесси.	Ҷыхануллā пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси. Ушкāнпа ёҗлеме ханайтарасси.	Пёр сāмахах икё хут каласа сāмах форми тума тата җав формāна дефиспа җырма ханайтарасси.	Ачасем ханайх пурнай калака тупаф ёҗсене
15	Диктант	1	Ваттисене сума сума вёрентесси.	Харпāр хайён ёҗ- хёлне сāнас-хаклас айлай-ханайхусене алла илсе пыни.	Пёлтерёпё җыру хушшинчи пёрпеклёхе тата уйрāмлāха кайтартасси, җырма ханайтарасси.	Ачасем пулайш пёлтер җыраф
16-17	Текст теми	1	Тāван җёлхене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Мāшāр сāмахсене тата сāмаха икё хут каланипе пулнā сāмах формисене дефиспа җырма пёлнине	Ачасем вуласа итлесе җыраф

					тёрёслесси.	
18	Изложени	1	Ѕут җанталӑка упрама җёнесси.	Ѕыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Текст, абзац ӑнлавсемпе паллаштарни.	Ачасем хӑнӑхт пурнаҗ тетрач
19-20	Текстан теп шухаше	1	Ѕут җанталӑк илемне туйма вёрентесси.	Ачасене кёнекепе ёҗлеме вёрентесси, ѕыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Текстӑн теп шухӑшне уйӑрма вёрентесси.	Ачасем хӑнӑхт пурнаҗ теп шу палӑрт
21	Текст тытаме.	2	Ѕут җанталӑка упрама җёнесси.	Харпӑр хӑйён ёҗ- хёлне сӑнас-хаклас ӑслай-хӑнӑхусене алла илсе пыни.	Калаҗу тата җыру пуплевне аталантарасси.	Планпа йёркел
22	Сочинени Ман юратна чер чун	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлӑхне аталантарасси.	Ачасен пёлёвне тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе җыраҗ
23	Пер йышши членсем синчен анлантарни.	2	Ѕут җанталӑк илемне туйма вёрентесси.	Ѕыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йёркелесси, пётёмлетесси, мӑшӑрпа ёҗлеме вёрентесси.	Текстӑн тытӑмёпе паллаштарасси.	Ачасем хӑнӑхт пурнаҗ пёлтер уйӑраҗ
24	Пер йышши членсене сыхантаракан союзсем	2	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ѕыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йёркелесси, пётёмлетесси, мӑшӑрпа ёҗлеме вёрентесси.	Пёр йышши членсем синчен ӑнлантарасси, союзсӑр җыхӑнакан пёр йышши членлӑ предложенисенче тёрёс интонаципе тума, кирлӑ чарӑну лартма вёрентесси.	Ачасем хӑнӑхт пурнаҗ йышши тупаҗ
25	Изложени.	1	Кайаксене юратма вёрентесси.	Ѕыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Изложени җырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем вуласа итленӑ юлнин җыраҗ
26	Самахсене пелтереш тарах ушканлани	3	Чёр чунсене упрама вёрентесси.	Ушкӑнпа, пёр- пёрне ӑнланса ёҗлеме хӑнӑхасси.	Пёр йышши членсене җыхӑнтаракан союзсемпе пётёмёшлён паллаштарасси, <i>анчах</i> тата <i>җапах, та</i> <i>(те), тата, е</i> союзсемпе җыхӑнакан пёр йышши членлӑ	Пёр йы предло вулаҗ җыхӑнт тупаҗ

					предложенисене тёрёс вулама, калама тата җырма вёрентесси.	
27	Пуплев пахалахе	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шуһашлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Пёр йышши членлă предложенисем- пе җырура уса курма вёреннё ханăхăва малалла аталантарасси тата җирёплетесси.	Юратм сочине
28	Тёрёслев диктанчё.	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлехне аталантарасси.	Пёр йышши членлă предложенисене мёнле җырнине тёрёслесси.	Ачасен вуласа итлесе җырас
29	Сочинени	1	Ёсе юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шуһашлава йёркелесси, пётёмлетесси, мăшарпа ёҗлеме вёрентесси.	Япала ячёсем, паллă ячёсем тата глагол җинчен вёреннине аса илсе поётёмлетесси, пуплев пайёсене уйарса илме тата вёсемпе тёрёс уса курма пёлнине аталантарасси.	Ачасен ханăхт пурнаҗ пёлтер ушкан
30	Изложени. Будка тарринчи йава. .	1	Кайаксене юратма верентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси.	Кёнекере панă текст тарăх изложени җырас ханăхăва җирёплетесси.	Ачасен тарăх җырас
31	Япала ячё. Япала ячёсен вёҗленёвё. Падежсем.	2	Ёсе юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шуһашлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	Япала ячёсем падежсем тарăх улшанма пултарни җинчен анлантарни.	Ачасен ханăхт пурнаҗ ыйтав
32	Хупă сасăпа пётекен япала ячёсен вёҗленёвё.	1	Җемьери җынсене хисеплеме вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шуһашлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	Хупă сасăпа пётекен япала ячёсен вёҗленёвёпе паллаштарасси, <i>җемҗелёх паллине, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь</i> сас паллисемпе пётекен сăмахсене тёрёс вёҗлеме, җырма вёрентесси.	Ачасен ханăхт пурнаҗ сасăпа ячёсен тишкер
33	Уҗă сасăпа пётекен япала ячёсен вёҗленёвё.	2	Тёрёслёхе вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шуһашлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	<i>[a], [e], [u]</i> сасăсемпе пётекен япала ячёсене вёҗленё чух пару падежёнче пулакан уйрамлăхсене асархама вёрентесси, җав падеж формисемпе җырура тата калаҗура тёрёс	Ачасен ханăхт пурнаҗ сасăпа ячёсен тишкер

					усă курма хăнăхтарасси; [ă], [y], [ŷ] сасăсемпе пётекен япала ячёсен вёсленёвёнци камăнлăхпа пару падежёсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вёрендесси, ку формăсемпе тёрёс калама-сырма хăнăхтарасси.	
34	Сочинени. Хёллехи върманта.	1	Хёллехи върман илемлехне туйма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ъкерчёк тăрăх сăмахсене тёрлёрен падежсене лартса вёсене ытти сăмахсемпе тёрёс сыхантарса сочинени сырма хăнăхтарасси.	Ъкерч пулăш йёркел
35	Япала ячёсене нумайлă хисепре вёслени.	1	Ёсе тёплё тума вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушкăнпа ёсleme вёрентесси.	Япала ячёсене нумайлă хисепре вёсленё чухне камăнлăх, пару, вырăн, туху падежёсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вёрендесси, ку формăсемпе тёрёс калама-сырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăс хисепр вёслен
36	Тёрёслев диктанчё. Юман.	1	Сут санталăка юратма вёрентесси.	Ачасен тимлехне аталантарасси.	Япала ячёсемпе вырăнлă усă курма тата вёсене тёрёс сырма пёлнине тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе сырас
37	Саламламалли правилăсем.	1	Сăпайлă пулма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, мăшăрпа ёсleme вёрентесси.	Саламланă чух асра тытмалли правилăсемпе паллашасси, телефонпа калашмалли, сыру сырмалли этикетпа паллашасси.	Ачасем хăнăхт пурнăс
38	Паллă ячё. Паллă ячёсен пёлтерёшё, пулавё.	2	Вёсен кайăксене хёрхенме чёнесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, мăшăрпа ёсleme вёрентесси.	Паллă ячёсем сінчен илнё пёлёве сирёплетесси, паллă ячёсем чăваш чёлхинче ёс паллине кăтартма пултарни сінчен ăнлантарасси, синонимлă тата антонимлă паллă ячёсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăс ячёсен пёлтер
39	Паллă ячёсен тёп тата танлаштаруллă	1	Сут санталăка юратма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси,	Паллă ячёсен тёп тата танлаштару	Ачасем хăнăхт

	степенёсем.			шухашлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёсleme вёрентесси.	степенсен пулавёпе паллаштарасси.	пурнаф ячёсен степен Ёс тетр пурнаф
40	Изложени. Ыта санитар.	1	Чёр чунсене упрама вёрентесси.	Сыхануллă пуплеве аталантарасси.	Изложени сырас ханăхăва çирёплетесси.	Учител тарăх и
41	Паллă ячёсен вайлă степенё.	1	Çут çанталăк илемне курма вёрентесси.	Сыхануллă пуплеве аталантарасси, шухашлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёсleme вёрентесси.	Паллă ячёсен вайлă стененён пулавёпе паллаштарасси.	Ачасем ханăхт пурнаф ячёсен степен Ёс тетр ёсене пурнаф
42	Тёрёслев диктанчё. Кампур.	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Паллă ячёсемпе япала ячёсене тёрёс сырма пёлнине тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе сырас
43	Хисеп ячё. Хисеп ячёсен пёлтерёшё.	2	Паттарлăх туйăмне аталантарасси.	Сыхануллă пуплеве аталантарасси, шухашлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёсleme вёрентесси.	Хисеп ячёсен пёлтерёшёпе паллаштарасси, вёсене тёрёс сырма ханăхтарасси.	Ачасем ханăхт пурнаф ячёсен тетрад пурнаф
44	Ёс хучёсем. Пёлтерё сырасси.	1	Сăпайлă пулма вёрентесси.	Сыхануллă пуплеве аталантарасси, шухашлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёсleme вёрентесси.	Ёс хучёсемпе паллаштарасси, пёлтерё сырма ханăхтарасси.	Ачасем ханăхт пурнаф
45	Сырса илни. Катра качка.	1	Çут çанталăка сăнама вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Предложенисене хăвăрт тата таса сырса илме вёрентесси.	Текста илеççё
46	Местоимени. Местоимени пёлтерёшё. Сăпат местоименийёсем.	2	Тăван çёр-шыва юратма вёрентесси.	Сыхануллă пуплеве аталантарасси, шухашлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёсleme вёрентесси.	1, 2, 3-мёш сăпат местоименийёсемпе паллаштарасси, вёсене предложенире уйăрса илме ханăхтарасси, сăпат местоименийёсене пёреллё тата нумайлă хисепсенче вёсleme вёрентесси, вёсен падежёсене палăртма	Ачасем ханăхт пурнаф местой уйăрас ёсене

					хӑнӑхтарасси, тӗрӗс ҫырма вӗрентесси.	
47	Уяв ячӗпе саламласси.	1	Туслӑ пулма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси.	Ашшӗ-амӑшне, тус-тӑвана уяв ячӗпе саламлама вӗрентесси.	
48	Тӗрӗслев диктанчӗ. Эпир туслӑ.	1	Туслӑ пулма вӗрентесси.	Ачасен тимлӗхне аталантарасси.	Местоименисене тӗрӗс ҫырма пӗлнине тӗрӗслесси.	Ачасен вуласа итлесе ҫыраси.
49	Глагол. Глаголӑн пурлӑ тата ҫуклӑ формисем.	2	Чӗр чунсене юратма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, мӑшӑрпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Глаголсен пурлӑ тата ҫуклӑ формисемпе паллаштарасси, вӗсене текстра тупма хӑнӑхтарасси, пурлӑ тата ҫуклӑ формӑри глаголсене текстра тупас, пӗр формӑран тепӗр форма тӑвас, ҫуклӑ форма аффиксне тӗрӗс палӑртас хӑнӑхусене ҫирӗплетесси.	Ачасен хӑнӑхтарасси, пурнӑҫ уйӑраҫ ӗҫсене.
50	Изложени. Карап ӑсти.	1	Тӑван халӑхӑн патӑр ывӑлӗсемпе мӑнаҫланма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси.	Изложени ҫырас хӑнӑхӑва ҫирӗплетесси.	Учител тӑрӑх и.
51	Глагол вӑхӑт тӑрӑх улшӑнни.	1	Мухтанни ырӑ маррине ӑнлантарасси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, мӑшӑрпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Глагол вӑхӑчӗ ҫинчен вӗреннине аса илесси, вӑхӑт аффиксӗн сӑмахри ыраӑнне кӑтартасси.	Ачасен хӑнӑхтарасси, пурнӑҫ уйӑраҫ палӑрт тетрад пурнӑҫ.
52	Глагол сӑпат тӑрӑх улшӑнни.	1	Эмел курӑкӗсене упрама вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, ушкӑнпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Глагол сӑпачӗн пӗлтерӗшӗсемпе, аффиксӗсемпе паллаштарасси.	Ачасен хӑнӑхтарасси, пурнӑҫ уйӑраҫ палӑрт тетрад пурнӑҫ.
53	Глагол хисеп тӑрӑх улшӑнни.	1	Чӗр чунсене юратма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, ушкӑнпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Глагол хисеп тӑрӑх улшӑнма пултарнине ӑнлантарасси, сӑпатлану ӑнлава уҫса парасси.	Ачасен хӑнӑхтарасси, пурнӑҫ уйӑраҫ палӑрт тетрад пурнӑҫ.
54	Тӗрӗслев диктанчӗ. Ҫутӑ ҫуркунне.	1	Ҫут ҫанталӑк илемне туйма вӗрентесси.	Ачасен тимлӗхне аталантарасси.	Глаголсене тӗрлӗ формӑра мӗнле ҫырнине тӗрӗслесси.	Ачасен вуласа итлесе ҫыраси.
55	Хальхи вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑвӗ.	2	Чӗр чунсене юратма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси,	Хальхи вӑхӑтри глаголӑн пӗлтерӗшлӗ пайӗсемпе паллаштарасси, вӑл пурлӑ е ҫуклӑ	Ачасен хӑнӑхтарасси, пурнӑҫ уйӑраҫ ӗҫсене.

				ушкӑнпа ӗҫлеме вӗрентесси.	формӑра мӗнле сӑпатра тата хисепре пулнине пӗлме хӑнӑхтарасси.	
56	Хальхи вӑхӑтри глаголсене ҫырасси.	2	Ҫӑкӑра тирпейлӗ тытма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, ушкӑнпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Пурлӑ тата ҫуклӑ формӑри хальхи вӑхӑтри глаголсене тӗрӗс ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ уйӑраҫ ӗҫсене
57	Сочинени. «Иванов бульварӗ».	1	Тӑван халӑхӑн патӑр ывӑлӗсемпе мӑнаҫланма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси.	Хальхи вӑхӑтри глаголсемпе уҫӑ курса, Ӱкерчӗк, курни-илтни, вулани тӑрӑх сочинени ҫырма вӗрентесси.	Ӳкерч йӗркел
58	Иртнӗ вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑвӗ.	3	Ҫут ҫанталӑк пулӑмӗсене сӑнама вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, мӑшӑрпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Пурлӑ тата ҫуклӑ формӑри иртнӗ вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑвӗпе паллаштарасси, сӑмахӑн пӗлтерӗшлӗ пайӗсене тупма вӗрентесси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ тетрад пурнӑҫ
59	Пулас вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑвӗ.	2	Тӱрӗ чунлӑ, ӗҫчен пулма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, мӑшӑрпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Пурлӑ тата ҫуклӑ формӑри пулас вӑхӑтри глаголӑн тытӑмӗпе паллаштарасси, глаголӑн сӑпатне тата хисепне тӗрӗс палӑртма хӑнӑхтарасси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ тетрад пурнӑҫ
60	Глагол ҫинчен вӗреннине пӗтӗмлетни.	1	Ачасене ҫут ҫанталӑк сыхлавҫисем пулма хатӗрлесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, мӑшӑрпа ӗҫлеме вӗрентесси.	Глагол тытӑмне, формисене аса илсе ҫирӗплетесси, глагол формисене пӗр- пӗринчен уйӑрса илме, вӗсене тӗрӗс ҫырма хӑнӑхтарасси.	Ачасем хӑнӑхт пурнӑҫ уйӑраҫ ӗҫсене
61	Тӗрӗслев диктанчӗ. Тӑван ялӑм.	1	Тӑван яла ялан асра тытма кирлине ӗнентересси.	Ачасен тимлӗхне аталантарасси.	Хальхи вӑхӑтри глаголсене ҫырма вӗреннине тӗрӗслесси.	Ачасем вуласа итлесе ҫыраҫ
62	ВӗренӰ ҫулӗнче ӑса хывнине аса илесси. Сӑмах тытӑмӗ тата пулӑвӗ. Текст.	1	Пӗлӗве хаклама, тӑван халӑха юратма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси, шухӑшлава йӗркелесси, пӗтӗмлетесси, мӑшӑрпа ӗҫлесси.	ВӗренӰре туяннӑ пӗлӰпе уҫӑ курма вӗрентесси.	Ачасем хӑнӑхт тетрад пурнӑҫ
63	Тӗрӗслев изложенийӗ. Вӑрмана кам лартать.	1	Ҫут ҫанталӑка юратма вӗрентесси.	Ҫыхӑнуллӑ пуплеве аталантарасси.	Изложени ҫырма пӗлнине тӗрӗслесси.	Учител текст т

64	Предложени. Пуплев пайёсем. Текст.	2	Пёлёве хаклама вёрентесси.	Сыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, мăшăрпа ёçлесси.	Вёрен ^у ре туяннă пёл ^у пе усă курма вёрентесси.	сыраçç Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
65	Самах тытаме тата пулаве.Текст.	1	Çут çанталăка юратма вёрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пёлĕвне тёрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе сыраçç
66	Предложени.Пуплев пайесем.	1	Предложени весне кирле чарану паллисем лартасси.			
67	Тёрĕслев диктанчĕ	1	Пелеве хаклама верентесси.			
68	Петемлету уроке.	1	Верену суленче аса хывнине аса илесси.			

Чăваш чĕлхи урокĕсен календарлă тематика планĕ. 4 - мĕш класс

Урок номерĕ.	Урок теми	Сехет йышĕ	Ёç результатĕ			Ачасем
			Кăмăл-сипете аталантарасси	Универсаллă ёç-хĕлсем	Предмет ашĕнчи пёлĕ, хăнăху	
1-4	Предложени, самах, саса, сас палли.	1	Тăван çĕр-шыва юратма вёрентесси.	Ачасен тавçăрулăхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хăнăхтарасси.	Ачасем Чăваш калава Респуб гимне вёрене
5	Вёреннине аса илесси.Алфавит.	2	Сас паллисен йеркине ,выранные таранрах вёрентесси.	Ачасене ушкăнпа ёçлеме вёрентесси; харпăр хай ёç вырăнне йёркелеме хăнăхтарасси.	Предложенисене тёрĕс чарăну туса илемлĕ вулама пёлнине малалла аталантарасси, тĕп членсемпе кĕçĕн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунă чухне вёсене кирлĕ вырăна лартма хăнăхтарасси, предложенири тĕп членсене тата сăмах майлашăвёсене тупма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç

6	Тёрёслев ёё. Бырса илни.	1	Вёёен кайёксене упрама вёрентесси.	Ачасен ыыхёнуллё пуплевне аталантарасси.	Текста тёрёс ыырса илме хёнёхтарасси.	Текста
7	Сочинени. Буллахи асра юлнё кун.	1	Аслисене хисеплеми вёрентесси, ёёе юратма хёнёхтарасси.	Ачасен ыыхёнуллё пуплевне аталантарасси.	Текста харпёр хёй тёллён калёплама хёнёхтарни.	Ачасен пуплёш текста тёрёх
8-9	Уса сасёсемпе хупа сасасем, сас паллисем.	2	Хёрушёрлёх правиисене пёхёнса пурёнма хёнёхтарасси.	Шухёшлава йёркелесе пыни: пётёмлетни; тёллёхсемпе ыирёплетни.	Сёмах сасёсенчен (сас паллисенчен) тытёнса тёнине аса илсе пётёмлетесси, ёемёлёх паллине, е,ё, ю, я сас паллисене тёрёс ыырма хёнёхтарасси.	Ачасен алфави паллисем пусём тёллёх хёнёха
10	Хыта уса сасасемпе семсе уса сасасем.	1	Пёр-пёринпе тёрёс хутшёнса пурёнма вёрентесси.	Ачасен ыыхёнуллё пуплевне аталантарасси.	Этикет тата каласу этикеёё ёнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасен хёнёхт пурнёс
11	Хыта хупа сасасемпе семсе хупа сасасем.	1	Ёёе юратма, туса упрама вёрентесси.	Ыыхёнуллё пуплеве аталантарасси, шухёшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Сёмах тытёмне тата морфемёсен (сёмах тымарёпе аффиксен) пёлтерёшёсене аса илесси, сёмах пайёсене тупма хёнёхтарасси.	Хёнёхт пурнёс сёмах т сёмаха аффикс
12	Сывлах сунасси.Сывпуллашас си.	1	Ачасене сёпайлёх сёмахёсемпе усё курма хёнёхтарасси.	Ачасене кёнекепе ёёлеми вёрентесси, ыыхёнуллё пуплеве аталантарасси, шухёшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Чёваш чёлхинчи сёпайлёх сёмахёсене сёнасси, астуса юласси.	Ачасен хёнёхт пурнёс сёмахё
13	Диктант	1	Керкуннене санама верентесси.	Ыыхёнуллё пуплеве аталантарасси, шухёшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	ыырма хёнёхтарасси.	Ачасен вуласа итленё юлнин ыырасё
14	Хыта уса сасалла самахсенче (ё) палли сырасси.	1	Вёёен кайёксене юратма, упрама вёрентесси.	Ыыхёнуллё пуплеве аталантарасси, шухёшлава йёркелесси, пётёмлетесси.	Сёмах тёвакан аффиксем хушса пёр сёмахран ёёнё пёлтерёшлё тепёр сёмах тума хёнёхтарасси.	Ачасен аффикс ёёнё сё хёнёха сёмахс тупасё
15	Тёрёслев диктанёё.	1	Бут ёанталёк илемне туйма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Предложени вёёне чарёну палли лартма, ёемёлёх паллине, е,ю,я сас паллисене, вёрёммён илтёнекен хупё сасёсене тёрёс	Ачасен вуласа итлесе ыырасё

					сырма пѣлнине тѣрѣслесси.	
16	Уйаракан семселех пали сырасси.	1	Тăван чѣлхе пуянлăхне курма вѣрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси. Ушкăнпа ѣсleme хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвѣпе паллаштарасси, вѣсене дефиспа сырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахс сырма
17- 18	Варам хупа сасса ике пер пек сас пали сырса палартни.	2	Çут çанталăк илемне курма вѣрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси. Ушкăнпа ѣсleme хăнăхтарасси.	Пѣр сăмахах икѣ хут каласа сăмах форми тума тата çав формăна дефиспа сырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç калака тупаçç ѣссене
19	Таванлах – хуранташлах самахесем.	1	Ваттисене сума сума вѣрентесси.	Харпăр хайĕн ѣç- хѣлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пѣлтерĕпе сыру хушшинчи пѣрпеклѣхе тата уйрăмлăха кăтартаççи, сырма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăш пѣлтер сыраçç
20- 21	Вырас челхинчен йышанна хаш-пер самахсене сырасси.	1	Тăван чѣлхене юратма вѣрентесси.	Ачасен тимлѣхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икѣ хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа сырма пѣлнине тѣрѣслесси.	Ачасем вуласа итлесе сыраçç
22	Орфографи словаре.	1	Çут çанталăка упрама чѣнесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси.	Текст, абзац ăнлавсемпе паллаштарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрач
23	Самах сыпаке.	1	Çут çанталăк илемне туйма вѣрентесси.	Ачасене кѣнекепе ѣсleme вѣрентесси, сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йѣркелесси, пѣтѣмлетесси.	Текстăн тѣп шухăшне уйăрма вѣрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тѣп шу палăрт

24-25	Самахсене пер йеркерен тепер йеркене кусарасси.	2	Ўут җанталӓка упрама җӓнесси.	Харпӓр хӓйӓн ӓҗ-хӓлне сӓнас-хаклас ӓслай-хӓнӓхусене алла илсе пыни.	Калаҗу тата җыру пуплевне аталантарасси.	Планпӓ йӓркел
26	Тӓрӓслев диктанчӓ.	1	Чӓр чунсене юратма вӓрентесси.	Ачасен тимлӓхне аталантарасси.	Ачасен пӓлӓвне тӓрӓслесси.	Ачасен вуласа итлесе җыраҗ
27-28	Кам? Мен? Ыйтулла самахсем.	2	Ўут җанталӓк илемне туйма вӓрентесси.	Ўыхӓнуллӓ пуплеве аталантарасси, шухӓшлава йӓркелесси, пӓтӓмлетесси, маӓӓрпа ӓҗлеме вӓрентесси.	Текстӓн тытӓмӓпе паллаштарасси.	Ачасен хӓнӓхт пурнӓҗ пӓлтер уйӓраҗ
29	Пер япалана пелтерекен самахсем.	2	Чӓр чунсене юратма вӓрентесси.	Ўыхӓнуллӓ пуплеве аталантарасси, шухӓшлава йӓркелесси, пӓтӓмлетесси, маӓӓрпа ӓҗлеме вӓрентесси.	Пӓр йышши членсем җинчен ӓнлантарасси, союзсӓр җыхӓнакан пӓр йышши членлӓ предложенисенче тӓрӓс интонаципе тума, кирлӓ чарӓну лартма вӓрентесси.	Ачасен хӓнӓхт пурнӓҗ йышши тупаҗ
30	Изложени.	1	Кайаксене юратма вӓрентесси.	Ўыхӓнуллӓ пуплеве аталантарасси, шухӓшлава йӓркелесси, пӓтӓмлетесси.	Изложени җырма хӓнӓхтарасси.	Ачасен вуласа итленӓ юлнин җыраҗ
31	Япала нумайине пелтерекен самахсем.	3	Чӓр чунсене упрама вӓрентесси.	Ушкӓнпа, пӓр-пӓрне ӓнланса ӓҗлеме хӓнӓхасси.	Пӓр йышши членсене җыхӓнтаракан союзсемпе пӓтӓмӓшлӓн паллаштарасси, <i>анчах</i> тата <i>җанах, та (те), тата, е</i> союзсемпе җыхӓнакан пӓр йышши членлӓ предложенисене тӓрӓс вулама, калама тата җырма вӓрентесси.	Пӓр йышши предложенисене вулаҗ җыхӓн тупаҗ
32	Сочинени. Ман юратнӓ чӓр чун.	1	Чӓр чунсене юратма вӓрентесси.	Ўыхӓнуллӓ пуплеве аталантарасси, шухӓшлава йӓркелесси, пӓтӓмлетесси.	Пӓр йышши членлӓ предложенисем-пе җырура усӓ курма вӓрӓннӓ хӓнӓхӓва малалла аталантарасси тата җирӓплетесси.	Юратнӓ сочине
33	Тӓрӓслев диктанчӓ.	1	Чӓр чунсене юратма вӓрентесси.	Ачасен тимлӓхне аталантарасси.	Пӓр йышши членлӓ предложенисене мӓнле җырнине тӓрӓслесси.	Ачасен вуласа итлесе җыраҗ

34	Сын ячесене,хушамачесене, ашше ячесене пысак саспаллипе сырасси.	1	Ёҗе юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, мăшърпа ёҗлеме вёрентесси.	Япала ячёсем, паллă ячёсем тата глагол синчен вёреннине аса илсе пётёмлетесси, пуплев пайёсене уйърса илме тата вёсемпе тёрёс уса курма пёлнине аталантарасси.	Ачасем ханăхт пурнаҗ пёлтер ушкан.
35	Пелтеру сырасси.	1	Җынна хисеплеме вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси.	Мён вал пуплев пахалăхё? ыйту җине хурав тупасси.	Тёрлё йёркел
36	Изложени. .	1	Кайаксене юратма верентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси.	Кёнекере панă текст тăрăх изложени җырас ханăхăва җирёплетесси.	Ачасем тăрăх и җырасҗ
37- 38	Мен тавать? Мен тавассе? Ыйтусенчи глаголсем.	2	Ёҗе юратма вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	Япала ячёсем падежсем тăрăх улшанма пултарни синчен анлантарни.	Ачасем ханăхт пурнаҗ ыйтавё
39	Мен туре? Мен турес? ыйтусенчи глаголсем.	1	Җемьери җынсене хисеплеме вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	Хупă сасăпа пётекен япала ячёсен вёҗленёвёпе паллаштарасси, <i>җемҗелёх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь</i> сас паллисемпе пётекен сăмахсене тёрёс вёҗлеме, җырма вёрентесси.	Ачасем ханăхт пурнаҗ сасăпа ячёсен тишкер
40	Хиресле пелтерешле глаголсем.	2	Тёрёслёхе вёрентесси.	Җыхануллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёҗлеме вёрентесси.	<i>[a], [e], [u]</i> сасăсемпе пётекен япала ячёсене вёҗленё чух пару падежёнче пулакан уйрăмлăхсене асърхама вёрентесси, җав падеж формисемпе җырура тата калаҗура тёрёс уса курма ханăхтарасси; <i>[ă], [y], [ÿ]</i> сасăсемпе пётекен япала ячёсен вёҗленёвёнчи камăнлăхпа пару падежёсенче пулакан уйрăмлăхсене асърхама вёрентесси, ку формăсемпе тёрёс калама-җырма	Ачасем ханăхт пурнаҗ сасăпа ячёсен тишкер

					хәнәхтарасси.	
41	Сывах пелтерешле глаголсем.	1	Хәллехи вәрман илемләнне туйма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси.	Җкерчәк тәрәх сәмахсене төрләрән падежсене лартса вәсене ыгги сәмахсемпе төрәс җыхәнтарса сочинени җырма хәнәхтарасси.	Җкерчәк пүләш йөркел
42	Тав тавасси.	1	Әсе төплә тума вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йөркелесси, пөтөмлетесси, ушкәнпа әсleme вөрентесси.	Япала ячәсене нумайлә хисепре вәсләнә чухне камәнләх, пару, ыран, туху падежәсенче пулакан уйрамләхсене асәрхама вөрентесси, ку формәсемпе төрәс калама-җырма хәнәхтарасси.	Ачасем хәнәхт пурнаф хисепре вәслән
43	Төрәслев диктанчә.	1	Җут җанталәка юратма вөрентесси.	Ачасем тимләнне аталантарасси.	Япала ячәсемпе ыранлә уса курма тата вәсене төрәс җырма пөлнине төрәслесси.	Ачасем вуласа итлесе җырас
44-45	Япала паллине пелтерекен самахсем.	1	Сәпайлә пулма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йөркелесси, пөтөмлетесси, мәшәрпа әсleme вөрентесси.	Саламланә чух асра тытмалли правиләсемпе паллашасси, телефонпа каласмалли, җыру җырмалли этикетпа паллашасси.	Ачасем хәнәхт пурнаф
46	Тесе пелтерекен самахсем.	2	Вәсен кайәксене хәрхенме чәнесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йөркелесси, пөтөмлетесси, мәшәрпа әсleme вөрентесси.	Паллә ячәсем җинчен илнә пөләве җирөплетесси, паллә ячәсем чәваш чөлхинче әҗ паллине кәтартма пултарни җинчен әнлантарасси, синонимлә тата антонимлә паллә ячәсемпе уса курма хәнәхтарасси.	Ачасем хәнәхт пурнаф ячәсен пөлтөр
47	Сынна санлакан самахсем.	1	Җут җанталәка юратма вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава йөркелесси, пөтөмлетесси, мәшәрпа әсleme вөрентесси.	Паллә ячәсен төп тата танлаштару степәсен пүләвөпе паллаштарасси.	Ачасем хәнәхт пурнаф ячәсен степен Әҗ тетр пурнаф
48	Изложени.	1	Чөр чунсене упрама вөрентесси.	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси.	Изложени җырас хәнәхәва җирөплетесси.	Учител тәрәх
49	Җыру җырасси.	1	Җут җанталәк илемне курма	Җыхәнүллә пуплеве аталантарасси, шухәшлава	Паллә ячәсен вайлә степенән пүләвөпе	Ачасем хәнәхт пурнаф

			вёрентесси.	йёркелесси, пётёмлетесси, машърпа ёсleme вёрентесси.	паллаштарасси.	ячёсен степен Ёс тетр ёсене пурнаф
50	Тёрёслев диктанчё.	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Палла ячёсемпе япала ячёсене тёрёс сырма пёлнине тёрёслесси.	Ачасен вуласа итлесе сырасф
51	Хиресле пелтерешле пала ячесем.	2	Паттърлăх туйăмне аталантарасси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, машърпа ёсleme вёрентесси.	Хисеп ячёсен пёлтерёшёпе паллаштарасси, вёсене тёрёс сырма хăнăхтарасси.	Ачасен хăнăхт пурнаф ячёсен тетрад пурнаф
52	Перешкел пелтерешле пала ячесем.	1	Сăпайлă пулма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, машърпа ёсleme вёрентесси.	Ёс хучёсемпе паллаштарасси, пёлтерё сырма хăнăхтарасси.	Ачасен хăнăхт пурнаф
53	Сырса илни.	1	Сут çанталăка сăнама вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Предложенисене хăварт тата таса сырса илме вёрентесси.	Текста илеçсё
54	Тереслев диктанче	2	Тăван çёр-шыва юратма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йёркелесси, пётёмлетесси, машърпа ёсleme вёрентесси.	1, 2, 3-мёш сăпат местоименийёсемпе паллаштарасси, вёсене предложенире уйърса илме хăнăхтарасси, сăпат местоименийёсене пёреллё тата нумайлă хисепсенче вёсleme вёрентесси, вёсен падежёсене палартма хăнăхтарасси, тёрёс сырма вёрентесси.	Ачасен хăнăхт пурнаф местои уйăраф ёсене
55- 57	Пуплеве предложении сине уйарасси	1	Туслă пулма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ашшё-амăшне, тус- тăвана уяв ячёпе саламлама вёрентесси.	
58- 59	Предложения теп членесемпе кесен членесем.	1	Туслă пулма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Местоименисене тёрёс сырма пёлнине тёрёслесси.	Ачасен вуласа итлесе сырасф
60	Калулла, ыйтулла, кашкарулла	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Сыхăнуллă пуплеве аталантарасси,	Глаголсен пурлă тата суклă формисемпе	Ачасен хăнăхт

	предложенисем.			шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёслеме вёрентесси.	паллаштарасси, вёсене текста тупма ханайтарасси, пурла тата җукла формари глаголсене текста тупас, пёр формаран тепёр форма тавас, җукла форма аффиксне тёрёс пала́ртас ханайхусене җирёплетесси.	пурнаҗ уйараҗ ёссене
61	Изложени.	1	Таван халахан паттар ывалёсемпе манаҗланма вёрентесси.	Җыханулла пуплеве аталантарасси.	Изложени җырас ханайхава җирёплетесси.	Учител тарых
62- 63	Сасасемпе сас паллисем, алфавит синчен вереннине аса илни.	1	Мухтанни ыра маррине анлантарасси.	Җыханулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, машарпа ёслеме вёрентесси.	Глагол вахачё җинчен вёреннине аса илесси, вахат аффиксен самахри ыранне катартасси.	Ачасем ханайх пурнаҗ уйараҗ пала́рт тетрад пурнаҗ
64	Тереслев диктанче	1	Эмел куракёсене упрама вёрентесси.	Җыханулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Глагол сапачён пёлтерёшёсемпе, аффиксёсемпе паллаштарасси.	Ачасем ханайх пурнаҗ уйараҗ пала́рт тетрад пурнаҗ
65- 66	Япала яче, глагол, палла ячесем синчен вереннине аса илни	1	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Җыханулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Глагол хисеп тарых улшанма пултарнине анлантарасси, сапатлану анлава уҗса парасси.	Ачасем ханайх пурнаҗ уйараҗ пала́рт тетрад пурнаҗ
67	Орфографи, синонимсе н словаресем	1	Җут җанталак илемне туйма вёрентесси.	Ачасен тимлёхне аталантарасси.	Глаголсене тёрлё формара мёнле җыринне тёрёслесси.	Ачасем вуласа итлесе җырас
68	Петемлету уроке	2	Чёр чунсене юратма вёрентесси.	Җыханулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Хальхи вахатри глаголан пёлтерёшлё пайёсемпе паллаштарасси, вал пурла е җукла формара мёнле сапатра тата хисепре пулнине пёлме ханайтарасси.	Ачасем ханайх пурнаҗ уйараҗ ёссене
68	Хальхи вахатри глаголсене җырасси.	2	Җакара тирпейлё тытма вёрентесси.	Җыханулла пуплеве аталантарасси, шухайшлава йёркелесси, пётёмлетесси, ушканпа ёслеме вёрентесси.	Пурла тата җукла формари хальхи вахатри глаголсене тёрёс җырма ханайтарасси.	Ачасем ханайх пурнаҗ уйараҗ ёссене
57	Сочинени. «Иванов	1	Таван халахан	Җыханулла пуплеве	Хальхи вахатри	Ткерч

	бульварё».		паттър ывăлĕсемпе мăнаçланма вĕрентесси.	аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	глаголсемпе уса курса, ўкерчĕк, курни-илтни, вулани тăрăх сочинени çырма вĕрентесси.	йĕркел
58	Иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	3	Çут çанталăк пулăмĕсене сăнама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕпе паллаштарасси, самахан пĕлтерĕшлĕ пайĕсене тупма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрад пурнăç
59	Пулас вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	2	Тўрĕ чунлă, ĕçчен пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри пулас вăхăтри глаголăн тытăмĕпе паллаштарасси, глаголăн сăпатне тата хисепне тĕрĕс палăртма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрад пурнăç
60	Глагол çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни.	1	Ачасене çут çанталăк сыхлавçисем пулма хатĕрлесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол тытăмне, формисене аса илсе çирĕплетесси, глагол формисене пĕр- пĕринчен уйăрса илме, вĕсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăрса ĕçсене
61	Тĕрĕслев диктанчĕ. Тăван ялăм.	1	Тăван яла ялан асра тытма кирлине ĕнентересси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Хальхи вăхăтри глаголсене çырма вĕреннине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çырас
62	Вĕренў çулĕнче аса хывнине аса илесси. Самах тытăмĕ тата пулăвĕ. Текст.	1	Пĕлĕве хаклама, тăван халăха юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлесси.	Вĕренўре туяннă пĕлўпе уса курма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
63	Тĕрĕслев изложенийĕ. Вăрмана кам лартать.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Учител текст т çырас
64	Предложени. Пуплев пайĕсем. Текст.	2	Пĕлĕве хаклама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлесси.	Вĕренўре туяннă пĕлўпе уса курма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
65	Самах тытаме тата пулаве.Текст.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çырас
66	Предложени.Пуплев	1	Предложени весне			

	пайсесем.		кирле чарану паллисесм лартасси.			
67	Тѣрѣслев диктанчѣ	1	Пелеве хаклама верентесси.			
68	Петемлету уроке.	1	Верену суленче аса хывнине аса илесси.			